

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Uredništvo in upravljanje:

Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

Izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 141.

Maribor, dne 1. decembra 1911.

Letnik III.

Zakaj nismo Albanci...?

Marsikoga bo frapiral zgorajšnji naslov, toda je povsem umesten. Kdor ne veruje, naj mi blagovoli nekoliko slediti.

Naša vlada podeljuje takim visokimolcem, ki se hočejo učiti albanščine, nalašč v ta namen ustanovljene ustanove, da jim na ta način omogoči, izuriti se v tem jeziku. Vlada dela to brezdvomno samo radi tega, ker ni izključeno, da bi mi kot bližnji sosedje Albanije ne prišli v še tesnejšo dotiko s to deželo. In za ta slučaj hoče biti država pripravljena že vnaprej. Merodajni faktorji dobro vedo, da se tuje ljudstvo najhitreje priklene na-se, da se z njim najlažje izhaja, če se občuje z njim v njegovem rodnem jeziku. Zato — ustanove za albanščino.

Je to povsem zdravo načelo, ki ga mora vsakda odobravati. Priprostega in nekega človeka tujec, ki je večš njegovega jezika, ne odbija tako, kot tujec, s katerim se nič ne razume. Ravnanje vlade dokazuje, da ni povsem nepristopna modernim, zdravjšim nazorom. Videti je, da tudi skozi stropokopite principe naše uprave včasih prodre svetel solnčni žarek naprednejšega in bolj častu primerne nazarja. Toda, žal, samo včasih.

Osupniti mora namreč vsakega ta skrb za — albanščino, ki je vendar še tako oddaljena iz našega delokroga, če nekoliko premosti jezikovne razmere, kakor so pri nas doma. Po vsej pravici bi po mojem mnenju pač smeli pričakovati, da pridemo mi Jugoslovani nekoliko prej na vrsto kot naši južni sosedje — Albanci.

Vsa stvar izgleda nekoliko komično in skoro kakor bi bili mi Albancem nevoščljivi, ker imamo v Avstriji ustanove za — albanščino, toda je prokletno resna. Že stoletja in stoletja tvorimo mi Jugoslovani bistven del naše monarhije. Potoke krvi smo že prelili za to državo in naši pradedi so žrtvovali mnogo-krat vse v obzambu habsburške dinastije. Naravno je tedaj, če zahtevamo, naj se vzame najprvo nas v poštev in potem še le — Albance. Pa ni tako. Za albanščino že imamo ustanove, če prav so naši računi glede Albanije v marsikaterem oziru še taki, kot so bili onega, ki je pil na medvedovo kožo, med tem ko je bil medved še v brlogu. Vlada že skrbi, da

bo imela jezika zmožne ljudi, ki jih namerava poslati tja dol. Za nas Jugoslovane ni še nikakih ustanov in leto za letom preplavljajo naše dežele ljudje-tujci, ki so našega jezika nezmožni, ki morajo buditi v našem ljudstvu srd in gnjev. Kar ni za Albance dobro in oportuno, to je za nas vsakdanji kruh. In potem naj človek prekipeva patriotičnih čustev? — Smej se, Bajazzo!

To poniževalno zapostavljanje našega jezika občutimo posebno pri naših sodiščih. Leto za letom se pošilja k štajerskim in koroškim sodiščem ljudi, ki ne znajo besedice slovenski ali jo pa lomijo tako, da se Bogu usmili. A ne mislite, da mogoče primanjkuje zmožnih in sposobnih prošnjikov. Nikakor ne! Znano mi je več slučajev, ko se je dobro kvalificirane slovenske prosilce odklonilo z motivacijo, da je število polno, a se je na drugi strani sprejelo povsem nerabne kurzovce.

Če človek nekoliko zasleduje to postopanje merodajnih faktorjev, mora postati ogorčen nad frivolnostjo, s katero se tepta v blato vsa zdrava uprava in postavna načela. Prvi princip vsake pametne uprave bi moral pač biti, da se sprejme samo sposobne in zmožne uradnike, samo ljudi, s katerimi se lahko dela. Tega najprimitivnejšega načela se pri nas ne upošteva. Pri naših sodiščih je več kot polovica takih sodnih praktikantov in avskultantov, ki jih ne more rabiti ne civilni in ne kazenski sodnik, če se hoče držati jezikovnih predpisov. In ti predpisi so — nota bene! — iz leta 1862, tedaj že zastareli in ne odgovarjajo več današnjim razmeram. V tekstu teh besedil se je slovenski jezik silno razvil, naše ljudstvo se je prebudilo in si je priborilo kulturno stališče, da se lahko meri z vsakim sosedom. Omenjeni predpisi so zato že sami po sebi nekulturni in krivični. Toda! Materijal, ki se sprejema v sodno prakso po naših spodnještajerskih in koroških sodiščih, je tako nezmožen slovenščine, da se niti ti zastareli predpisi ne vpoštevajo in izpolnjujejo. (To je dejstvo, ki se roga vsaki pravičnosti in postavnosti.

Vzemimo na primer naše mariborsko sodišče, ki nam je najbližje. Velika večina tukajšnjih nemških sodnih praktikantov in avskultantov je tako nevešča slovenščine — poslužim lahko z imeni —, da ne zna pravilno pisati navadnega slovenskega diktata; o kakšnem razumevanju strank seveda ne more biti

govora. Evo, vzgled! V sredo dne 29. novembra t. l. sem bil zaslišan v neki zadevi od preiskovalnega sodnika znanega dr. Biceka. Ker stoji dr. Bicek na stališču, da bi delal zoper svojo prisego — o nebeška rahločutnost — če bi s stranko, ki mogoče zna nekoliko nemški, napisal slovenski zapisnik, se izogne v svoji tankovestnosti temu s tem, da se poslužuje določbe kazenskega reda, po katerem sme obdolženec sam narekovati svojo izpoved. Tako je doletela tudi mene čast, da sem narekoval zapisnik. Zapisnikar je bil neki avskultant, čigar ime mi ni znano. Narekoval sem svojo prav kratko in vsakdanjo izpoved počasi, toda gospodu zapisnikarju je šlo prav slabo. O kakšnem pravilnem slovenskem pisanju seveda ni bilo ne duha in ne sluha. Zamenjavaj je s in z, t in d, pisal „Straža“ in „Slovenski Gospodar“ z malo, združil dve besedi v eno, izpuščal črke, da je še dr. Bicek posegel vmes, z eno besedo: v vsaki besedi skoro je bil pogrešek. Nekaj jih je popravil, ker sem počasi narekoval in v svoji kulturnosti — Bog mi greh odpusti! — celo besede večkrat ponavljaj, več jih je pa še ostalo v vekovečen spomin, kako se pišejo pri naših sodiščih slovenski zapisniki. Vprašam samo: Ali je to uradovanje po jezikovnih predpisih, če so zapisniki, ki bi naj bili pisani v slovenščini, pisani v nekem spakodranem jeziku? Ali je tako, vsakega Slovenca žaljivo zapiskovanje združljivo s tankovestnostjo, s katero se hoče vpoštevati zastarele jezikovne narečbe?

Pa pustimo ta slučaj, ker še ni najbolj drastičen. Poznam avskultante pri naših spodnještajerskih sodiščih, ki stoje tik pred sodnijskim izpitom, pa ne znajo niti toliko slovenski, da bi spisali tak diktat, kot zgorajšnji moj znani neznanec. In če se tekem 2 ali 3 let niso nič naučili našega jezika, se ga tudi pozneje ne bodo več. Ostali bodo trdi Nemci, kakor se sedaj, zasedli bodo pa najlepša sodnijska mesta po naših spodnještajerskih in koroških mestih in trgih. Opravka bodo imeli s skoro samo slovenskimi strankami, a slovenščine ne bodo razumeli. Sodili bodo pravo med slovenskim ljudstvom, glavni predpogoji za pravično pravosodje bodo manjkali. Pisati bi morali po zastarelih predpisih slovenske zapisnike, a slovenski ne bodo znali. Če to ni evropski skandal, potem ne vem, kaj je še škandal. Mišerere nobis...! Zakaj nismo Albanci...? L. Kemperle.

PODLISTEK.

Delovanje kat. polit. društva v Konjicah.

(Konec.)

Druga točka programa obsega posvet za prihodnje volitve. Deželni zbor je razpuščen, kakšne dolžnosti ima zdaj naše društvo? Kako hočemo složno nastopati?

Določil se: Naj se v nedeljo dne 20. avgusta volilec skličejo v društveno dvorano, ter naj se pogovore o kandidatih za prve volitve, potem naj vsi za te določene može agitirajo.

Društveni odbor predloži za trg (takrat sta tvorili sedanji dve občini eno veliko občino trg): Rozmana, J. Pana, Jurija Kolariča, Jakoba Klinca, A. Pajka in dr. M. Ledererja. Za Tepanje se odbereta: A. Kokol in Jernej Voh.

V tretjem delu vsprejeda se je sukal govor o organistovi in cerkvenikovi bernji.

Potem pogovor o ponudbi Hasenbihlovi, naj se društvo preseli k „ruskem cesarju.“ Odbor je pri volji.

Osmi občni zbor dne 17. kimavca 1871.

Zbor se začne ob 5. uri popoldne v starem stanovanju pri gospodu Druškoviču. Na prvem mestu sedi Jurij Kolarič, najstarejši odbornik. C. kr. po-verjenika ni.

Zapisovalec naznani, da se je udajnostna brzojavka poslala v slovenskem jeziku in da je odbor dne 15. septembra dobil potem celjskega c. kr. okrajnega glavarstva slovenski odgovor, v katerem so svitli cesar zaokazali našemu društvu izreči najvišjo zahvalo.

Gospod župnik Jožef Virk poda poročilo o izvršeni volitvi v deželni zbor. V Konjicah jih je od 139 volilcev glasovalo 97. Izvoljeni so bili: J. Mišak 55 glasov, J. Stanzer, M. Baumann, J. Suter, dr.

Lederer 49 glasov, J. Pann 87 glasov, ker ste ga obe stranki kandidirali.

Naši drugi kandidati so dobili glasov: Rozman 43, J. Klinc 39, J. Kolarič 38, A. Pajek 36, J. Voh 33, gospod Pann je prvi sam sebe volil.

V Tepanji je izvoljen J. Walland 11 glasov, Stefan J. Zoher 6 glasov, v Bezinji J. Tkavc 12 glasov zoper 2 ali 3 glase. V Celju so vsi nemškutarstvo volili

Referent utemeljuje, česa naj se učimo iz teh volitev:

1. Na vlado se pri volitvi Slovenci ne smejo opirati.
2. Za časa volitev postane vsak nemčur Slovenec.
3. Kmetje so v političnem življenju malo izurjeni, zato jih je veliko tako omahovalo.
4. Treba je političnih društev, da se ljudje dobro pouče.

Govornik naznani izid volitev. V Celju sta propadla dr. Vrečko in Posek (dr. Vrečko 50, Posek 70 glasov), izvoljena sta narodnjaka dr. Vošnjak (183 glasov) in dr. Dominkuš (163 glasov). Nemškutarji so v poslednjem trenutku hoteli dr. Vrečka po zvijači spraviti v večino, nagovarjali so kmečke volilce, naj volijo dr. Vošnjaka in dr. Vrečka. Učimo se torej, kje so odkritosrčni naši prijatelji!

Franc Brglez, kmet iz Ponikve, nov učil, je povedal, kako so povsod kmeti plašili s tlako in desetino ter dokazal, da je to prazen strah, in da nemškutarji tega sami ne verujejo. Prosil je kmete, naj se ne dajo motiti od nemških mešarjev, tržanov in uradnikov, če se jim pri volitvi prilizujejo, kajti po volitvi je vse drugače.

Lovra Stepišnik, posestnik v Slovenski Bistrici, goreč narodnjak in prvomestnik tamošnjega okrajnega političnega društva, ki svojega delovanja sicer še ni pričelo, je v kratkih besedah pozdravil naše društvo in bodril k marljivemu delovanju.

Ker je program današnjega zborja še tombola,

deklamacije in petje, zato se zborovanje zaključilo ob 7. uri zvečer.

Prihodnji zbor se skliče dne 29. oktobra.

Deveta odborova seja se je vršila v kaplaniji dne 20. oktobra ob 10. uri popoldne. Bila je nekaka slavnostna seja z ozirom na oktobersko diplomu iz leta 1860.

Drugi namen te seja je bil, naj bi se svitlemu cesarju v imenu društva zahvalili za pismo, ki ga je dne 12. kimavca 1871 pisal češkemu deželnemu zboru. To pismo obeta Čehom njihove stare pravice povrtni, in če se enemu slovanskemu narodu dajo njegove pravice, to koristi tudi nam, Slovani sploh dosežemo večjo veljavo. Enoglasno se sprejme sledeč telegram:

„Najvišja kabinetna kancelija, Dunaj. Konjiško katoliško politično društvo Vašemu veličanstvu izreka prepokorno zahvalo za pismo do češkega deželnega zbora. — Odbor.“

Telegram se nemudoma odpošlje.

Zaupnica grofu Hohenwartu se je do dne 29. oktobra (do zboru) preložila, ker je govornica, da se že v par dneh telegrafična postaja v Konjicah otvori.

Govore za zbor dne 29. oktobra si razdele gospodje: Brelih, Šlander, Voh, Zorko, kakor kaže njegova zapisnik.

Domov.

(Iz življenja sibirskih izseljencev. Razprava N. Teleševa. Poslovenil Podravske.)

I.

Bila je jasna, poletna noč. Mesec je svetil tiho in veselo; zalival je s svojimi srebrnom polje in ceste, prešinjal s svojimi žarki gozde, pozlačeval reke.

V takšni noči je skozi duri neke barake skrivoma izšel Siomka, kodrast, bled fantalin, imajoč kakih ednajst let, se ogledal, prekrizal ter se zakadil

Volitve v trgovsko-obrtno komoro.

Vseslovenska ljudska stranka se je bila odločila, da poseže pri volitvah v trgovsko-obrtno komoro v Gradcu vmes in v to svrhu organizira volilno akcijo. Volitve se vršijo že dne 5. decembra. Ker pa je iz zanesljivega vira izvedla, da se za volitve zanimata tudi obedve slovenski obrtno-trgovski korporaciji in pripravljata enako akcijo za bližajoče volitve, je naša stranka opustila svojo nakano in priporoča svojim pristašam, da podpirajo složno korake obeh slovenskih organizacij. V naših krogih vlada prepričanje, da je časten vspeh, če tudi samo moralen, mogoč le v slučaju, ako se postopa v duhu skupnosti in sloge. Naša stranka je namreč pač namevala vse breme dela in stroškov vzeti na svoja ramena, sicer pa se ozirati tudi na fiktivne politične razmere v trgovsko-obrtnem stanju. Izražamo upanje, da bosta obe slovenski organizaciji, ki sta zdaj vzeli volitve v roke, tudi lojalno in nestransko postopali ter vse izključili, kar bi nam dalo povod za opravičene pritožbe.

Ob tej priliki pa smemo povedati tudi še svoje mnenje, da organizacija obrtno-trgovskega stanja na Slovenskem Stajerju ni na višku. Sedanji korak kaže začetek napredka in pričakovati je, da ne bo ostalo samo pri tem koraku. Ne gre se namreč samo za to, da se venomer kliče le „Svoji k svojim“, da je vse organizatorično delo le reklamno delo najpreprostejše vrste, ampak po našem okusu bi bilo, da se te organizacije povspnejo do onega viška vzpostiti, kakor ga imajo pri drugih narodih. Slovenski narod bi potem tudi vedel, da ima zaveden trgovsko-obrtni stan v svoji sredini, kojega nasvete in mnenja mora ob vsaki priliki respektirati in intenzivnost izvajanja gesla „Svoji k svojim“ bi bila potem popolnoma drugačna, kakor je dandanes. Seveda sme opravičeno dvomiti, ali je to v okvirju liberalnih političnih programov, v katerem se naš obrtni in trgovski stan, ki sta vendar sicer tako prijatelja nekdanjih oči krščanskega duha prežetih cehovskih načel, izredno rad giblje, sploh mogoče ali ne. Tudi te nam je dokaz, da ti krogi ne razumejo svojih težnj do dobrega.

Vse nadaljne rekriminacije opuščamo, čeprav nam silijo rezke besede v pero na primer o onih trgovcih in obrtnikih, ki reklamirajo za-se geslo „Svoji k svojim“, a svojo dečo vzgajajo v nemškem duhu, toda za danes opuščamo to, ker nočemo zanesti nerazpoloženja v volilno gibanje. Naše pristaše pozivamo, da tudi pri teh volitvah storijo svojo dolžnost, kakor bi jih vodila naša stranka.

Volilno gibanje v Nemčiji.

(Pismo iz Nemčije.)

Akoravno bo odločitev padla še le v šestih tednih, je volilni boj postal že zelo vroč in oster. Od leta 1870 že ni Nemčija doživela take agitacije, kot sedaj. Liberalizem in socialna demokracija se držita v objemu in napanjata vse svoje moči, da bi si priborila v državnem zboru večino. Mednarodni velekapital je z njima v zvezi in jima tudi daje gmotna sredstva na razpolago.

Če hočejo te stranke doseči svoj cilj, morajo vzeti centrumu in desnici čez 50 mandatov. Že to

število govori, da kaj takega ne bo izlepa mogoče. Pač pa se lahko zgodi, da bodo poljski poslanci, katerih je v nemškem državnem zboru 20, jezikiček na tehtnici, in s tem si bodo priborili tako stališče, kakoršno zavzemajo dandanes na primer Irca v Londonu.

Tudi v Nemčiji se opaža, kakor pri nas v domovini, da so liberalci povsod enaki. Vsa sredstva, pa naj bodo še tako umazana, so jim dobrodošla, samo če lupajo vsled tega doseči svoj nepošteni cilj. Centrum je v tem boju popolnoma osamljen in nima tudi od vlade ničesar pričakovati. Samo kulturni boj, katerega liberalci s tako vneto propagirajo, je nemškemu katolikom edina opora v teh težkih bojih. Vendar bodo morali napeti vse svoje sile, da si bodo odbržali svojo posest. V prvi vrsti morajo izpopolniti svojo organizacijo. Najbolj občutijo pomanjkanje podrobnega dela. Nasprotniki računajo, da bo centrum izgubil 20 do 25 mandatov; toda to bi se samo takrat zgodilo, če bi v vrstah centruma začela vladati kaznjiva malomarnost.

Tudi leta 1907 je imel centrum težke boje; toda od 104 mandatov si jih je takoj priboril 88 in pri tem številu mora na vsak način ostati.

Ali bode centrum v novem državnem zboru ostal še najmočnejša frakcija, ali pa ga bo prehitela socialna demokracija, to se dandanes niti približno ne ve. Nekaj mandatov si lahko centrum s pridnim delom pribori in s tem izjednači eventualne izgube, toda kakor rečeno, vse je odvisno od vztrajnega in žilavega dela. Za nemške katolike je sedaj resna nevarnost. Lahko rečemo, da se jim gre za biti ali ne biti, in ta zavest grozeče nevarnosti bo njihove moči v še dvojni meri podžgala.

Protikatoliško gibanje na Francoskem.

Kakor je že znano, so oni redovi na Francoskem, ki so se bavili s poučevanjem, zapadli na temelju Combesove zakonske osnove zakonu o združevanju. One redove pa, katerih člani so se posvečevali karitativnemu delu doma in zunaj, so še trpeli, ker jih ni bilo mogoče z drugimi zameniti. Toda tudi tem se je sporočilo, da je njihov izgon odgođen samo do tistega časa, v katerem se bode moglo karitativno delo laicizirati.

Toda to še ni bilo dovolj. Ravno te dni se je čitalo v uradnem listu francoske vlade, da se izzene tudi tiste redovnice, ki so v svojih hišah negovale siromake in bolnike. To se je že zgodilo v Lyonu in v Parizu, a sedaj se bodo izvršili izgoni v celi državi. Zastonj so bili protesti od strani občinstva in časopisja; ljudstvo se je dvignilo, kakor en mož, obkolilo je njihova stanovanja, da ne bi imeli dostopa njihovi preganjalci; pred vratami in okni so zidali barikade — toda zastonj.

Francoz Pierre Loti, ki je izjavil, da je brez verec, je v „Figaro“ napisal naslednji protest:

„Kaj so hudega storile one žene, ki svoje celo življenje žrtvuje negovanju bolnikov in siromakov, in to v lastnih hišah, toda za to ne dobijo niti čašo hladne vode? Kaj se pa more dobiti pri njih? One niso bogate, kakor nekatere, ki so že bile poprej izgnane; ničesar nimajo, kar bi zamoglo razdražiti pohlepnost onih, ki jih rubijo. Kaj je potem vzrok?“

Za tem opisuje, kako je našel veliko število de-

lavcev, med katerimi so delovale redovnice celih 35 let. K tem je on prišel, da jim naznani vlažni odlok in da se jim ponudi za branitelja. Nato mu je pa odgovorila prednica:

„Vlada nam more vzeti naše hiše in naš vreči, kamor hoče; to je za nas malenkost. Edino za to se zamorete za nas pri vladi zavzeti, da nam ne odvzame siromakov in bolnikov.“

„Uverjen sem“, pravi Loti, „da tega ne zahteva predsednik republike, temveč kak zakulisni zaslepljenec. Vsaj od začetka se ni kot tak pokazal. Vsled tega bi bilo dobro, da bi se ga informiralo o podlih ciljih, za katerimi dirjajo z maščevanja-željnostjo zaslepljeni ljudje.“

Ogorčenje je vzbujalo, ko se jih je tako brezobzirno iztiralo na cesto; da, še toliko časa se jim ni popustilo, da bi se poslovile od svojih bolnikov. V siromašnih delih mesta se celo najzagrizenejši jakobinec pred njimi odkrije, ker ve ceniti njihovo delo. Vsak si naj izbije iz glave, da si one kopičijo bogastva „mrtno roko“, katera jim misli vlada ugrabiti.

V Lyonu so se o priliki izгона redovnic vršile velike demonstracije; do 20.000 ljudi jih je spremljalo in jim prirejalo ovacije. Vlada pa je slepa in pa gluha. Tako je danes na Francoskem!

Politični pregled.

Državni zbor.

Dunaj, 29. novembra.

Vlada je danes predložila zbornici novo predlogo glede zvišanja aktivitetnih doklad uradnikom. Prejšnje je umaknila vsled enoglasnega protesta uradništva.

Notranji minister baron Heinold je pri tej priliki imel govor, v katerem je povdarjal, da si je vlada popolnoma v svesti, da je izboljšanje gospodarskega položaja in ugotovitev pravnega razmerja državnih uradnikov in uslužbencev nujno potrebna. In zato je vlada tudi ugodila zahtevi po takojšnji definitivni rešitvi tega vprašanja. Vlada predlaga visoki zbornici v pretres ureditev službenih razmer po zakonski predlogi ter je vlada pred vsem skrbela za časovno napredovanje pri raznih kategorijah po časovnih razredih ter pragmatično ugotovila pravice in varnosti, ki zagotovijo uradnikom, pri najmanj povoljni kvalifikaciji in po dovršenih dopolnilnih izpitih brez izpremembe činovnega razreda prejeme prihodno višjega činovnega razreda, kakor hitro so dosegli v predlogi posebno zahtevano dobo službovanja za časovni napredek. Tega napredka pa ni zamenjati s časovnim avanzmajem in je ugotovljenih pet uradniških skupin po predizobrazbi, in sicer: prva skupina do sedmega, zadnja do devetega činovnega razreda. S tem v zvezi pa se je videla vlada primorana tudi jasno in odločno označiti pravice in dolžnosti državnih uradnikov in uslužbencev. Vlada je imela pri kodifikaciji teh pravic in dolžnosti pred očmi, da je državna služba javno-pravnega značaja, ki zahteva tudi od uradnikov bolj razširjen krog dolžnosti, kakor od drugih navadnih državljanov. Vsled česar ne smejo državni uradniki svojega osebnega mnenja tako prosto izražati, kakor drugi državljani, in so omejeni tudi v pravici samoodločbe.

Konečno je minister izjavil, da bo vlada le takrat predložila uradniško predlogo v sankcijo, če bo zbornica tudi dovolila pokritje.

na vso moč v smeri proti polju, od koder se je pričejala takoimenovana „ruska cesta.“

Boječ se, da ga ne bi lovili, se je pogostoma ogledoval, toda nihče ni tekkel za njim, da je tako srečno dosegel konec polja in na to tudi grajsko cesto; tu je obstal in nato šel počasi dalje.

Bil je eden izmed teh „božjih otrok“, ki ostanejo sirote po izseljencih. Stariši so mu umrli na poti in Siomka je ostal sam med tujimi ljudmi v tujem kraju, daleč proč od domačije, katere se je spominjal le po beli zidani hišici, po mlinu na veter, po reki Uzinjski, kjer se je kopal s tovariši, in po vasi, ki se je imenovala Bela. Toda kje je ta kraj, ta vas in reka Uzinjska, to je bila zanj takšna skrivnost, kakor tudi to mesto, kjer se je nahajal sedaj.

Spominjal se je le, da so dospeli po tej cesti, poprej pa so prebrodili neko široko reko, a še poprej so se peljali na parniku in po železnici, potem zopet na parniku in zopet po železnici, in njemu se je zadelo, da je treba le prekoračiti to grajsko pot, potem pa že pride reka, potem železnica in za njo reka Uzinjska ter vas Bela in rojstna hiša, katere se je bil take privadil, kjer pozna po imenu vse vaške starce in fantine.

Spominjal se je še, ko sta mu umrla oče in pa mati, ko so ju položili v krsto in odnesli nekam za gozdič na nepoznano pokopališče.

Siomka se je spominjal še tega, kako se je jokal in prosil, naj ga puste domu, toda prisilili so ga živeti tu v baraki, kjer so ga hranili s kruhom in kislimi juhami ter mu govorili zmirom:

„Ni še prišla vrsta na-te!“

Celo njihov gospodar Aleksander Jakvolevič, ki je vsem zapovedoval, je zahrnel nanj ter mu naročil, naj ostane tukaj, ako pa ga ne bi ubogal, da ga boča potegniti za lase.

In Siomka je ostal ter se žalostil.

Z njim so prebivale v baraki še tri deklice in eden fantek, katere so pustili stariši tukaj in odšli v

svet, toda ti otroci so bili še premajhni, tako da se ni mogel z njimi igrati in se zabavati.

Pretekli so dnevi in tedni in Siomka je tičal še vedno v sovražni mu baraki ter ni smel niti za korak oditi od nje. Naposled mu je jelo to presecati. Saj je vendar ondi ona cesta, po kateri so prišli iz Rusije! . . . Ako ga ne spuste z lepa, pa jim uide skrivoma! Ali ga mar tržijo? . . .

In zopet zagleda reko Uzinjsko, rojstno vas Belo, zopet zagleda Malaška, Vasila in Mutka, svoje pristrčne prijatelje, pojde k gospej Afrozini Jezerovni, k otrokom duhovnika, pri katerih raste mnogo višenj in jabolk.

Dasiravno je strah, da ga vjamejo, dalje časa pridrževal Siomka, je vendar koprnenje, zagledati svojo reko, svoje tovariše in vas — bilo tako veriko in zapeljivo, da je zatajivši v duhu svoje priljubljene sanje, izbral ugoden čas, ukradel se iz barake, ter bil popolnoma srečen z zavestjo, da se vrača domu. Zdelo se mu je, da nikjer ni tako lepo, kakor v Beli in nikjer na svetu ni tako zale reke, kakor je Uzinjska.

Mesec se je že bližal zahodu; že se je danilo, toda Siomka je še zmerom korakal po cesti, srkajoč va-se sveži, jutranji zrak in računjoč se, da se s vsakim svojim korakom bolj približuje svojemu — domovju.

II.

Zdi se ti, da vse, kar le zamore iztuhitati človek, vse to je videla in izkusila široka Sibirija; z ničemer je ne osupneš, z nobeno novostjo.

Prehodili so po njej na tisoče vrst jetnikih, rožljajoč s težkimi verigami, kopali in rili v temnih rudnikih njeno notranjost, umirali v njenih ječah, po cestah so se veselo oglašali zvončki ognjenih trojk, po „Fajgah“ so se skrivali ubegli prestopniki, boreči se z zverino, ali požigajoči nasebine; ponekje živeli se od miloščine, katere so si izprosili v imenu Kristusovemu; tolpe izselnikov prihajajo iz Rusije v

nepretrganih vrstah; preočujejo pod vozovi, grejejo se pri ognju in njim nasproti pribajajo druge tolpe shujšanih in bolnih ljudi in mnogo jih umre na poti, a to vse se ne zdi nikomur nič novega.

Tako obilno tuje žalosti je že videla Sibirija, da se ne začudi več nikomur. Ni se čudila tudi Siomku, ko je šel mimo vasi in povpraševal:

„Katera pot drži v Rusijo?“

„Vsa pota držijo v Rusijo“, so mu odgovarjali in mu kazali z rokami navzdol.

In Siomka je šel brez oddiha, brez strahu; veselila ga je svoboda, veselilo polje, pokrito s prižastim cvetjem in glas zvončkov mimo drdrajoče trojke; časih se je vlegel v travo in trdo zaspal pod šipečjim grmom, ali pa krenil v gozd, kadar je solnce začelo močno pripekati.

Dobrosrčne sibiriske ženske so ga nakrmile z mlekom, naklonjeni mu mužiki so ga prepeljali na svojih vozovih.

„Stric, peljite me nekoliko, peljite!“, je prosil Siomka, kadar ga je kdo prehitel s konji.

„Gospodinja, dajte mi kruha!“, je prosil Siomka ženske po vaseh.

Sleherni ga je pomiloval in učinili so mu po volji.

Tretjega dne se je zablščalka pred Siomkom reka.

„Tu je! Tu je ona!“

Spominjal se je, kako je pred nedavnim prebrodil z očetom to reko, samo da jih je takrat bilo zelo mnogo; vozili pa so jih le posamezne, — a ne skupno.

Spomnil se je, da sta na brodu, na katerem so se prevažali, korakala okrog stebra dva konja z zavezanimi očmi ter vlekla neko vrvo; poleg konj pa je stopical stavec z bičem v roki, v širokem klobuku, ter zakričal zdaj pa zdaj s hripavim glasom:

„N — no! Obludi! N — no! No moja!“

Po ministrovem govoru je zbornica prešla k dnevnemu redu. Prva točka je bilo prvo branje novele k kazenskem zakoniku. Po govoru več poslancev in generalnih govornikov se je predloga odkazala justičnemu odseku.

Zatem je prišla v razpravo predloga o izpremembi § 74 obrtnega reda. Po daljši debati se je ta razprava prekinila.

Nadaljevala se je nato debata o nujnem predlogu Körnerjevem glede imenovanja sodnikov na Češkem. Kot prvi je govoril justični minister Hochenburger. Med njegovim govorom je prišlo do viharnih prizorov, kakršnih avstrijska zbornica še ni velikokrat doživela. Justični minister se je izrazil, da se danes že vsako sodniško imenovanje smatra za politično ter se sodnike druge narodnosti smatra od strani nasprotnega naroda za sovražnike, in je pri tem rabil izraz „Deutschböhmern.“ To je Čehe tako silno razburilo, da so začeli burno vsklikati. Zlasti češki radikalci in češki agrarci so viharno protestirali proti temu izrazu. Nemci so odgovarjali in tako je hrušč vedno bolj rasel. Čehi so šli pred sedež justičnega ministra in ministrskega predsednika grofa Stürgkha in ondi v najgoročnejših izrazih dali duška svojemu razburjenju.

Pred pultom dr. Hochenburgerjevim je bila zbrana gosa gruča poslancev, med katerimi so zlasti poslanci Štriberny, Fresl in Oboc delali različne medklice in od Hochenburgerja burno zahtevali, da izraz „Deutschböhmern“ prekličje. Dejali so: „Tako more govoriti nemški poslanec iz Češke, ne sme pa tako govoriti minister.“ Kar naenkrat potegne posl. Fresl iz žepa žvižgalko, kakor jo imajo vlakovodje, in je zapiskal. Nemci so mu na to porogljivo ploskali. Vsled tega je nastal strahovit kraval. Nemci so začeli vreti iz svojih klopi in so se spravili na Čehe. Zlasti orjaka Wedra in Brunner sta se odlikovala. Lotila sta se dejansko Čehov, zgrabila par čeških radikalcev za vrat in jih porinila stran. Podpredsednika Concija ni seveda nihče poslušal; zvonil je sicer, toda zaman, nakar je z močnim glasom sejo prekinil. Na češki strani se je zlasti poslanec Fiedler trudil, da razburjene duhove pomiri, tudi med Nemci so nekateri poslanci skušali napraviti mir. Med tem pa so se sešli ministrski svet, prezidij zbornice in češki klub.

Politična situacija je zaradi teh dogodkov zopet hudo zapletena. Koalicijo Stürgkh-Kramar smatrajo za skoro nemogočo. Češki klub, ki je včeraj sklenil s tremi četrtinami vseh glasov, da vstopi v vladno večino, stoji sedaj zopet pred novimi dejstvi, istotako Nemci.

Razna posvetovanja so imela povoljen uspeh. Ob ¼. uri popoldne je bila seja zopet odprta. Hochenburger je nadaljeval svoja izvajanja in izjavil pri tej priliki, da izrazu „Deutschböhmern“ ne pripisuje nikakega državnopravnega pomena, temveč, da je s to besedo mislil samo označiti oni del Češke, kjer žive izključno ali vsaj v pretežni večini Nemci. Koncem svojega govora je pozival zbornico, naj nujnost predloga odkloni.

In konja sta požurila korake, vrv se je tudi urneje motala okoli stebra in broji se je zmerom bolj in bolj bližal drugemu obrežju.

Kje pa je sedaj ta brod? Siroko se je razlivala pred Siomkom reka. In solnce je že zahajalo in začja se je živo odbijala v vodi. Bilo je lepo in tiho, toda povsod tako prazno, da je Siomka kar osupnil.

Daleč, na drugi strani reke, je bilo moči videti neko vas, na desno in na levo se je razprostiral pa sam gozd.

Dospel je k reki, se je oziral Siomka sedaj na eno, pa zopet na drugo stran, toda povsod je bilo prazno in nemo, samo voda je srdito pluskala krog njegovih nog, po ozračju pa so v dolgi vrsti letele nekako tice.

Ves osupel je šel navzdol po obrežju, toda nikjer ni bilo videti žive duše, niti slišati kakkega glasu. Kmalu pa je jela zarja ugaševati, nebo je bledele in na polje je padala rosa.

Siomka se je zamislil. Nato se je vsedel na pešak in še le sedaj je začutil, kako je utrujen in da ne more iti čalje. A kam naj tudi gre, ko ima pa vodo pred seboj?

Iz početka je gledal to vodo ter opazoval, kako se ji mudi nekam naprej in kako pljuska ob obrežje; potem je ogledoval nebo, na zagrinjajoče se z meglo prostranstvo za reko, na gozd, na polje, in neka tuga se je polastila njegovega otročjega srca. Ali je bila to bojazen, ali spoznanje popolne zapuščenosti, ali pomilovanje, ali nemara spomin na dom; vendar Siomka se je hotel razjokati; rad bi bil kaj prigriznil, se nekje pogrel, rad bi bil videl poleg sebe očeta in mater, toda on, vtaknivi prst v usta, je sedel nepremično ob reki, zatopivši pogled nekam v daljavo, toda ničesar ni videl pred seboj.

Naenkrat so se dali sredi te tišine zaslišati glasovi, ne glasni in ne jasni.

Siomka je strepetal. Nekdo je kakor nehote popeval otožno pesem, le tako skozi zobe, kakor v sanjah.

In res, izpod grma, kjer je reka delala ovinek, se je prikazal čoln ter je plaval polagoma poleg samega obrežja.

„Stric! Prepeljite me!“, je zakričal Siomka, ko se mu je ribič približal.

Nato je poslanec dr. Stransky stavil na predsednika vprašanje glede povišanja poslanca Marckhlna, o katerem govorimo na drugem mestu današnje-ga lista.

Seja je bila zaključena ob ½. uri popoldne. Prihodnja seja se vrši v petek, dne 1. dec.

Dunaj, 30. novembra.

Danes ni imela zbornica plenarne seje. Prepuštil se je dan budgetnemu odseku, ki je zboroval dopoldne in popoldne. Nadaljevala se je specijelna debata o proračunu. Stavljeno je bilo mnogo predlogov gospodarskega značaja. V razgovor so prišle tudi rabuke v plenarni seji prejšnjega dne in dr. Kramar je odločno zanikal, da bi bil ta izbruh od češke strani pripravljen. Prihodnja seja budgetnega odseka je jutri ob štirih popoldne.

Razun proračunskega odseka je zboroval odsek za državne nastavlence. Dokončal je posvetovanje v vseh točkah postave za državne delavce.

Zborovali so nadalje železniški odsek, odsek za kužne živinske bolezni in odsek za vodno-gospodarske naprave.

Razun teh sej so se vršila tudi posvetovanja različnih strank in grof Stürgkh je konferiral s Čehi in Nemci radi češko-nemških spravilnih pogajanj. Če ne pride kaj vmes, se bodo začela ta pogajanja, ki so bila prvotno določena na včerajšnji dan, a se jih je radi kravalov v zbornici odpovedalo, prihodnjo sredo.

Šef generalnega štaba -- odstopil.

Cesar je sprejel demisijo šefa generalnega štaba Konrada pl. Hötendorfa. General bo v kratkem dobil mesto armadnega nadzornika. Odstop šefa generalnega štaba, ki si je pridobil dosti zaslug za armado, se je izvršil vsled pritiska zunanjega ministra, grofa Aehrenthala. Sledil mu bo najbrže sekcijski šef v vojnem ministrstvu, feldmaršallajtnant Schemua.

Novo trgovinske pogodbe.

Zopet stojimo pred dvema novima trgovinskima pogodboma in sicer z Bolgarijo in z Japonsko.

Bulgarija, ki leži trde ob naši meji, od leta do leta več konsumira in kakor naši tamošnji konzulati poročajo, ima Avstro-Ogrska za v Bulgarijo najboljše eksportne šanse. V zadnjih letih se je precej povzdignil uvoz iz Nemčije, Avstro-Ogrske, Francije, Belgije, Rumunije, Italije in Rusije, med tem ko se je pa oni iz Anglije, Grške, Norveške, Srbije, Turčije in Nizozemske zmanjšal. Jako dobre šanse ima tam Avstro-Ogrska glede strojne industrije, katere vedno bolj cvete. Tudi manufakturna trgovina dobiva vedno več taj, specijelno glede bombaževine, in ravno to pride v dobro Avstro-Ogrski, ker se tudi v Bolgarski največ kupujejo taki vzorci, kakor pa v Avstriji.

Bulgarija dandanes uvaža: kolonijalno blago, olje, masti, vosek, mineralna olja, marmor, steklo, kovine in kovinske izdelke, usnje in izdelke iz usnja, tekstilno blago stroje in instrumente. Skupna vrednost uvažanega blaga v Bulgarijo je znašala 1910

„Stric! Stric!“

Ta je obrnil glavo in Siomka je zagledal njegovo zagorelo, ne rusko lice, s kodrasto, črno brado in s kvišku zavihano gornjo ustnico, izpod katere so štrleli ostri zobje.

Sedel je v čolnu tako malem, narejenem iz debla, ča se je voda dotikala malone njegovega roba; vrhu tega so se valovi reke močno zaletavali vanj in pogostoma se ti je zdelo, da se čoln prevrže in ribič utone.

Ribič je mirno spustil veslo, drugega ni imel, ter ogledoval fanta.

„Stric!“, je ponavljal bojazljivo Siomka, „radi Boga prosim, prepeljite!“

„Ali imaš denar?“ mu odvrne ribič in bilo je očitno, da mu fantova prošnja ni po godu.

Nato je nagrbnil čelo in jel vihati nos, pričemur se ti je zdelo, da so njegovi zobje še daljši. Imel je na sebi belo srajco z razvezanim trakom ob vratu; izpod srajce pa so mu kukale prsi tako zagorele, kakor je bilo lice.

Surov odgovor, zlobni izraz ribičevega lica in bližajoča se noč sredi puščave, vse to je popolnoma zbegalo Siomka. V teku zadnjih treh dni je videl čokaj ljudi, toda vsi so se obnašali proti njemu uljudno in prisrčno, samo uprav sedaj, ko mu je pomoč najbolj potrebna, je naletel na surovega človeka ter kmalu ocenil s svojo detinsko dušo dušo tujea. Bil je to v resnici tujec, kateremu je bilo povsem malo mar to, ali je Siomka živ in sit, ali ne.

In Siomka ga je gledal s strahom, skoro neprijateljski. Tako mu je bilo bridko in otožno, tako je tugalov za očetom in za materjo, da bi bil najrajše skočil v vodo in vtonil. In ne znajoč, kaj mu je početi, se je prijel za lase, padel na tla in se razjokal na glas.

Jel se je smiliti celo ribiču. Mislil si je, da je nemara zablodil, da nemara stanuje na drugi strani reke.

Skomignivši z rameni, je zakričal, da ga je Siomka pogledal:

„Hej! Hej!“

Potem je pokazal na dno čolna, kjer so ležale razne ribe in mu dejal osorno:

„Vsedi se!“

(Dalje prih.)

okoli 180.000.000 frankov, skupna vrednost izvozenega pa 129.000.000 frankov proti 111.000.000 frankov leta 1909. Boljša žetev je bila vzrok zvišanja izvoza.

Bulgarija izvažajo: govejo živino, ovce, konje, perutnino, jajca, pšenico in pšenično moko, rž, rožna olja, kože, svilne kokone.

Glede trgovini z Japonsko je Avstrija na 17. mestu. Cel trgovski promet na Japonskem je znašal 800.000 milijonov jenov, od katere svote odpade na Avstro-Ogrsko samo 4.000.000 jenov. Izvoz iz Japonske je leta 1909 znašal 413.000.000 jen, od katerih je odpadel samo 1.000.000 jen na Avstro-Ogrsko. Uvoz je znašal 3.944.000.000 jenov, pri kateri svoti je pa Avstro-Ogrska udeležena s samo 3.000.000 jen.

Njegušove kroglje.

V državni zbornici so dne 24. t. m. vse štiri kroglje, ki so jih napravile Njegušove kroglje, obdali z medeninno z napisom: 5. oktober 1911 — v spomin na atentat.

Poljsko-rusinska sprava.

Dne 28. novembra 1911, ob 5. uri popoldne, so se vršile poljsko-rusinske upravne konference zlasti glede novega deželnega reda za Galicijo. Konference, katere so bile na Dunaju, ste se udeležili predsedstvi Poljskega in Rusinskega kluba, vlada pa ne.

Ogrsko.

Iz Deve poroča ogrski brzojavni urad, da so s sekirami oboroženi rumunski kmetje udri po noč v mažarsko državno šolo Szent Andreas, kjer so razsekali opravo.

Galicija.

Pri nadomestni državnozborni volitvi je bil v Drohobyczu izvoljen s 5221 glasovi dr. Natan Löwenstein. V 23. gališkem volilnem okraju (Zloczow) je bil izvoljen divjak Henrik Reizes.

V prvem okraju je prišlo pri volitvah v juniju do znanih silnih izgredov, ki so zahtevali več žrtev, vsled česar je že takrat izvoljeni Löwenstein odložil svoj mandat. V drugem okraju je bil pa izvoljen poslanec Breiter, ki je bil izvoljen tudi v Lvovu in je slednji mandat obdržal.

Davek na pivo.

Dunajski listi poročajo, da je prišla k finančnemu ministru pl. Zaleskemu deputacija gostilničarjev in hotelirjev s prošnjo, naj se ne uvede še letos davka na pivo. Minister je pa izjavil, da mu ni nikakor mogoče, tej prošnji tudi le deloma ugoditi.

Srbija.

Kralj Peter se baje napoti meseca maja 1912 v London.

Italija.

Uradna statistika objavlja število katoliških italijanskih organizacij, katerih je 3018 z 346.864 člani; med temi je 202.743 moških in 48.098 žensk; ostali so mladoletni. 102.293 članov je uposlenih v industriji, 115.603 pa pri poljedelstvu. V katoliškem taboru je 374 strokovnih skupin s skupno 104.614 člani. V Lombardiji je 57.870 organiziranih katoliških delavcev, na Beneškem 18.950 in v Siciliji 6397. V strokovni organizaciji industrijskih delavcev je ona tekstilnih delavcev z 33.402 člani najmočnejša.

Razven tega je še približno 800 katoliških podpornih društev z okroglo 110.000 člani.

Nemčija.

Tre dni je bilo izključenih osem učencev gimnazije v Olivicah v Zgornji Šleziji. O tem dogodku poroča bitomski list „Gornostazak“: sledeče:

„Kakor strela iz jasnega neba je padla med poljsko občinstvo v Šleziji vest o izključenju osem učencev iz gliviške gimnazije. Pri bližnji preiskavi, ki jo je policija izvršila, se je našlo pri enem dijaku nekoliko poljskih knjig (Sienkiewicza, Kraševskega, poljska pesmarica itd.) in pismo tajnika društva Šlezajska naučna pomoč, ki se je poslalo očetu dijakovega rabi podjelene podpore. To je hudodelstvo, ki zadržuje ravnateljstvu gliviške gimnazije, da izključi dijaka kot „sovražnika Nemcev.“ Dva druga dijaka sta bila radi tega izključena, ker sta brez dovoljenja šolske oblasti obiskala Krakov. Eden je bil izključen, ker je bil v Ostrovu na Poznanjskem in ostali so se izključili, ker so se vzajemno obiskovali in pri ti priliki peli poljske pesmi.“

Nemčija in Anglija.

Kakor se govori v diplomatičnih krogih, pride ša pred božičem angleški vojni minister Haldane, ki je pri cesarju Viljemu persona grata, v Berlin, da se posvetuje z vodilnimi osebami o angleško-nemški pogodbi glede kolonij v Afriki. Haldane bo govoril pred komisijo, sestavljeno iz diplomatov, parlamentarcev in žurnalistov ter jih bo ob enem povabil na informativno konferenco v London.

Pomnoženje posadk ob italijanski meji.

Listi poročajo:

Vsled pomnožitve vojaških posadk ob italijanski meji bodo s spomladjo ustanovili Stiri nova brigadna poveljstva in sicer: eno v Gorici, ki bo imelo potem dva brigadna poveljstva, in po eno v Tridentu, Bocnu in Brunneku na Tirolskem. V vojaških krogih zatrjujejo, da obstoja tudi načrt za novo korno poveljstvo na jugu. S tem bi stopilo vrašanje Ljubljane kot sečez kornega poveljstva zopet v ospredje.

Delegacije.

Poljska korespondenca javlja, da se boško delegacijske volitve vršile še le takrat, kadar bo cesar sklical delegacije. Kakor znano, bi se morale volitve vršiti že dne 22. t. m., toda preprečil jih je odpor nekaterih velikih strank.

Vstaja na Kitajskem.

Čez Peterburg se poroča iz Pekinga: Juanšikaj namerava v imenu dinastije pozvati velevlasti na pomoč. To poročilo je povzročilo v provincah Pečili in Kjanfu velikansko razburjenje. Cesarski vojniki so osvojili Hanjan. Revolucija se širi tudi po južni Mandžuriji. Glavno taborišče vstavev je v mestu Daljni. V japonskih poštnih vrečah pošiljajo bombe. Revolucija je vedno silnejša in Evropcem sovražna.

Guvernerju varstvenega ozemlja Kiaudaua se je ukazalo, da takoj pošlje 200 mož vojaštva v Tientsin. Ta četa bo tvorila vojaško rezervo, katero se bode v potrebi uporabilo.

Iz Nankinga se poroča, da so revolucionarji dne 29. t. m. zjutraj vdrli v mesto skozi štiri mestna vrata.

Vsledi dogodkov na Kitajskem so se vršili med velevlastmi dogovori. Sklenilo se je, poslaniške straže pomnožiti za 300 mož, sicer se pa prav nič ne vmešavati v notranje kitajske zadeve.

Vojska med Italijo in Turčijo.**Izgnani nemški poročevalci.**

„Frankfurter Zeitung“ poroča, da je moral njen poročevalec dr. Weibel zapustiti Tripolis. Tudi nekateri drugi nemški poročevalci so se morali odpeljati. Dr. Weibel je dobil razna grozljiva pisma.

Turčija in Avstrija.

Iz Dunaja se poroča, da je imel tamošnji turški poslanik v sredo daljši razgovor v zunanem uradu. Ta razgovor je baje v zvezi z zopetnimi poizkusi mirovnega posredovanja. Poslanika je spremljal poslaniški tajnik Tewfik Bey. V četrtek, to je včeraj, bi moral priti na Dunaj bivši turški mornariški minister Mahmud Muktar paša iz Carigrada; turški vojaški ataše se je peljal na kolodvor, da ga sprejme, toda prišlo je poročilo, da pride še-le danes, dne 1. t. mes. Kakor se govori, pride bivši mornariški minister, ki je sin slavnega vojskovodje Ghazi Muktar paše, z oficijelno misijo na Dunaj, in ta misija je v zvezi z vojno. Iz Dunaja bo odpotoval v Berlin.

Italijansko poročilo o arabskih grozodejstvih.

„Agenzia Stefani“ poroča iz Tripolisa, da je več višjih častnikov v družbi nekaterih žurnalistov si ogledalo kraje, katere so italijanske čete zasedle dne 26. novembra. Blizu mošeje Henni so našli 28 trupel laških vojakov, ki so bila silno razmesarjena. Nekatera trupla so bila pribita na križ, drugim je bil prezan vrat, ali trebuh razparan; več trupel je bilo tudi nataknenih na kole. V neki sosednji koči našli so sedem bersaljerov zakopanih do glave v zemljo. Ko so jih zakopali, so bili še živi. Našli so tudi truplo vojaka, ki je bilo z noži v pravem pomenu besede razmesarjeno. Arabci so mu izruvali oči in so mu jih prilihi na senca, trepalnice so zašli skupaj. Nek ranjen korporal, ki se je skrivil v nekem jarku, je pravil, da so vsi divjali proti mrtvim laškim vojakom, tako turško vojaštvo, kakor častniki, pa tudi žene.

Pri tem ogledovanju so bili tudi korespondenti tujezemskih listov navzoči.

Tripolis.

Iz Tripolisa prihajajo najnovejša poročila, ki si pa v bistvu nasprotujejo. Tako se n. pr. brzojavlja v Carigradu, da so Turki odbili italijanski napad dne 28. t. m. pri Kasr-el-Hussein. Boj še traja.

Mehet-Bei pa na drugi strani zopet brzojavlja, da so se morali Turki umakniti sovražnikovi premoči in da bodo morali s časom prepustiti Italijanom vso zemljo do puščave.

Kdaj zasedejo Italijani vso Tripolitanijo?

Dosedaj traja vojna med Italijo in Turčijo okroglo 50 dni. V teh 50 dneh je Italija zasedla Tripolis, Benghazi, Derno in Tobruk in okoli vsakega teh mest nadvladujejo Italijani, na veliko računano, 25 kvadratnih kilometrov zemlje, to je, štirikrat po 25 kvadratnih kilometrov, torej 100 kvadratnih kilometrov. Dosedaj so torej Italijani osvojili povprečno po dva kilometra dežele na dan. Ker pa obsegata Tripolitanija in Cirenaika skupno 1.500.000 kvadratnih kilometrov, bo torej trajalo 750.000 dni, to je, okroglo 2000 let, predno Italijani zasedejo celo deželo Tripolitanijo!

Vendar, recimo, da je to šala in vzemimo drugo število, ki je pa najugodnejše, ki se ga more za Italijane sploh vzeti. Po tem številu, da so Italijani — vzemimo — v posesti vsega, 2000 kilometrov dolgega obrežja v širi petih kilometrov in imajo torej v rokavi 10.000 kvadratnih kilometrov dežele, kar bi značilo, da so Italijani dosedaj osvojili po 200 kvadratnih kilometrov na dan; po tem računju bi torej Italijani potrebovali 7500 dni ali 20 let, da osvoje deželo! Lepi računi, kaj?

Konec trozveze?

„Reichspost“ od 30. novembra prinaša iz Rima od posebne strani, kakor sama povdarja, sledeče senzacijske vesti: V zadnjih dneh so se tukaj vršili in še trajajo razgovori, ki se nanašajo na potek dogodkov glede trozveze. Te razgovore je vpeljal francoski poslanik pri Quirinalu, Camille Barrere.

Glavni vzrok teh razprav je predlog, da naj zapusti Italija trozvezo in se naj prikloni francoskim zaveznikom in aliancam.

Italijanska vlada je te razgovore prav simpatično sprejela. Doseglo se je že sporazumljenje glede važnih točk; pri tem se je pa od italijanske strani naglašalo, da želi Italija, brez škode za kako centralno novo grupiranje veseli, vzdržati ententno razmerje z Avstro-Ogrsko, in sicer glede balkanskega vprašanja, posebno glede Albanije.

Pri teh razpravah se je od francoske strani znalo prav spretno izrabiti nevoljo, ki vlada v Italiji proti Nemčiji. Italijani so namreč mnenja, da nemško časopisje italijansko tripolitansko politiko dosti bolj ostro kritizira, kakor bi to smelo z ozirom na to, da je Italija član trozveze. Domneva se tudi, da ste ostali dve državi, ki ste v trozvezi, uvedli proteste proti blokiranju Dardanel od strani Italijanov, in da je Rusija še-le na podlagi informacij iz Berlina storila one korake.

Tako piše informator „Reichspost“, ki povdarja, da vzdržuje vse svoje trditve v zvezi z eventualnim demontiranjem. V kolikor mi poznamo položaj, lahko s mirnim srcem pritrđimo, da razmerje med Avstrijo in Italijo ni tako, kakor bi moralo biti med dvema zaveznicema. Ne smemo se čalje spuščati in napisati vse, kar opazujemo, ker bi znali priti v konflikt z državnim pravdnikom, vendar povdarjamo, da je velesimpotomatično dejstvo, da se sistematično zbira velike množine vojaštva na jugu, da je cela Primorska takorekoč ena sama vojašnica.

Raznoterosti.

Našim naročnikom! Ker se leto bliža koncu, smo napravili vsem tistim, ki so še zaostali z naročnino, na ovitek rudeč križ. Da bodo lahko poravnali svoj dolg, prilagamo položnice. Prosimo, da se je vsak posluži!

Poroka. V Haasbergu pri Planini na Kranjskem so v četrtek dne 30. novembra t. l. prevzvišeni gospod knez in škof lavantinski v grajski kapeli sv. Antona Pad. poročili hčerko sveil. kneza Hugona Windischgrätz Lujizo, ki je svoj čas v Konjicah iz Njihovih rok prejela tudi zakrament sv. birme, s ces. in kr. komornikom grofom Ivanom Ceschi iz Tirolskega. Pred poroko so v prisrčnem nagovoru, ki je vidno ganil vse navzoče, razložili imenitnost zakona kot najstarejše, najvažnejše, najtesnejše in najsvetejše zveze med ljudmi na zemlji, in pomen prelepih poročnih obredov, po katerih prejmeta poročenca posebne milosti, da moreta v zakonski ljubezni in zvestobi vztrajati ves čas svojega življenja. Po poroki so novoporočencema in njunim rodom in izpréd altarja z izbranimi besedami čestitali k pomenljivemu dogodku, ter služili sv. mašo, med katero sta poročenca prejela ženitovanjski blagoslov. — Med svati, katerih je bilo približno 50, je bilo opaziti predsednika gosposke zbornice kneza Alfreda Windischgrätz, in najodličnejše zastopnike knežjih in grofovskih rodom Windischgrätz, Auersperg, Ceschi, Thun in Affens.

Iz pošte. Poštni adjunkt Jožef Hrastnik je predstavljn iz Maribora v Gradec.

Uradni dnevi okrajnih glavarstev. Meseca decembra se vrše v sledečih krajih uradni dnevi štajerskih okrajnih glavarstev: Dne 1. v Vitanju, politični okraj Konjice; dne 5. v Peklu, politični okraj Maribor; dne 6. v Št. Jurju ob Ščavnici, politični okraj Ljutomer, in v Cmureku, politični okraj Radgona; dne 7. v Slov. Bistrici, politični okraj Maribor, in v Gornjem Gradu, politični okraj Mozirje; dne 13. v Gornji Radgoni, politični okraj Ljutomer, v Kozjem, politični okraj Brežice in v Marenbergu, politični okraj Slovenji Gradec; dne 14. v Šmarju, politični okraj Celje, v Št. Lenartu, politični okraj Maribor, in v Rogatcu, politični okraj Ptuj; dne 15. v Sevnici, politični okraj Brežice; dne 20. v Ormožu, politični okraj Ptuj, in v Šoštanjju ter Velenju, politični okraj Slovenji Gradec; dne 28. v Trbovljah, politični okraj Celje.

Deželni glavar je s tem, da je za volitve v celjski okoliški občini čal Nemcem pooblastilo, zopet pokazal, da mu ni nič do prijaznejšega razmerja med Slovenci in Nemci. Slovenski deželni poslanec, ki so ob enem državni poslanci, so vposlali odločen protest proti takemu postopanju in izrekli prepričanje, da ta korak ne bo pospeševal spriavnih pogajanj med nemško in slovensko delegacijo. Kakor slišimo, v tem slučaju deželni glavar svoje odločitve niti ni prej predložil deželnemu odboru, kakor je bilo dosedaj običajno.

Poslanec Marechl v pravi luči. Češki poslanec dr. Stransky je v seji državnega zbora dne 29. novembra 1911 stavil na predsednika sledečo vprašanje: „Eden prvih pogojev za smotreno in neoporekljivo funkcioniranje ustavnega sistema je popolna, neomejena neodvisnost poslancev. Pred vsem ne sme priti vlada v položaj, da vpliva na poslance. V zadnjih dneh je bil poslanec Marechl, ki je bil zadnjih pet

let deželno-sodni svetnik, po zapostavljenju 30 prednikov (ogorčeni kliči pri Čehih in Jugoslovanih) imenovan deželno-sodnim nadsvetnikom. (Ponovni medklici.)“ Govornik priznava, da se pri povzemanju uradnikov ni treba zmiraj držati turnusa in konkretnalnega statusa. Izjeme se pa smejo samo narediti, ako je dotični uradnik v stanju, dokazati posebno izobrazbo glede svoje stroke in tudi zmoglost. V tem slučaju je pa imel povišani uradnik ves čas, odkar je bil v 7. činovem razredu, dopust kot poslanec. (Cujte! Cujte!) Torej se v sodnijski službi nikakor ni mogel odlikovati. Pač pa se je odlikoval v vladni službi in vsled tega govornik upravičeno sumi, da justični minister na one poslance, ki so uradniki, v vladnem smislu vpliva. (Pritrjevanje in medklici pri Jugoslovanih in Čehih.) Ali je to imenovanje plačilo za to, da je Marechl izkazoval vladi usluge, ali pa je nekako bodrilo, da bi jih še znanprej izkazoval. Vsled tega vpraša govornik predsednika, ali hoče ta slučaj predložiti prihodnji konferenci načelnikov v pretres, da se taki slučajji korupeije med poslanci ne bodo ponavljali. (Pritrjevanje pri Čehih in Jugoslovanih. — Medklici med nemškimi nacionalci.) Poslanec Marechl je sicer takoj povzel besedo in se hotel zagovarjati. Toda imel je svoj nesrečni dan in nobene trditve ni mogel ovreči.

Ostanimo pri resnici. „Slovenski Narod“ od dne 28. novembra piše: „Vsi češki listi se bavijo obširno s Hohenburgerjevim odgovorom na Ravniharjevo interpelacijo in pobijajo ta odgovor, med tem ko se slovenski klerikalni listi niti ne zmenijo za stvar, ki je vendar narodna in ne strankarska. V proračunskem odseku je dr. Kramar trdo prijel Hohenburgerja, ta teden ga bodo še drugi govorniki prijemali, a slovenski klerikalci se ne ganejo proti ministru.“ Vse te trditve so grda zavijanja in po večini nesramne laži, povsem vredne liberalnih postenjakovičev. Vsak kdor le nekoliko čita naš list, ve, da smo že nešteto krat bičali Hohenburgerjev sistem in da smo bili radi tega že konfiscirani. Ravno tako je tudi znano, da so ravno naši poslanci oni, ki se že od prvega pričetka odločno bore proti Hohenburgerju in med tem, ko so razni Hribarji in Ploji skrivoma paktirali z Bienerthom in njegovim sistemom, so ravno naši poslanci vodili najostrejši boj. Usoda je včasih nagajiva, tako je tudi v tem slučaju široko-ustnega liberalnega člankarja krepko udarila po zobeh. Ravno v tistem času, ko se je „Narodov“ članek tiskal, je naš dr. Korošec, kakor smo zadnjič poročali, v proračunskem odseku pobijal Hohenburgerjev sistem. Laž ima pač kratke noge.

Kaznjiva pohlevnost. „Slovenski Narod“ od dne 28. novembra 1911 se silno ponaša in repenči, ker je Hohenburger odgovoril na Ravniharjevo interpelacijo. Postavlja se kakor petelin na gnoju. Kaže pa s tem vso svojo duševno mizerijo in hlapčevsko ponižnost. Če liberalca kaka visoka glava le ogovori, pa se že ves topi radosti in veselja. Nič mu ni mar, če je s tem odgovorom tudi zbruzena breca, on sprejme obojno z enako hvaležnostjo. Tudi Hohenburgerjev odgovor ni drugega kakor trd udarec v obraz ne samo liberalcev, ampak vsled liberalne nerodnosti vsega slovenskega naroda, a liberalci se čutijo počaščene. Ti ljudje so pač take nature, kakor psiček, ki liže bič, s katerim ga tepe gospodar.

Strahopetci. Veliki nemški narod je pri nas na štajerskem narod strahopetec. Če se kje v njihovih najtrdnjših trdnjavah pokaže kak Slovenec, že trepečejo in se boje za svojo narodno posest. Govoreč dokaz za to našo trditev daje „Grazer Tagblatt“ od dne 30. novembra. Na uvodnem mestu prinaša razprto tiskan članek, v katerem strahoma naznanja svojim korajžnim bralcem, da je naraslo število slovenskih odvtnikov v Gradcu v zadnjem letu od 1 na 4. Ti štirje gospodje Gradca, ki je po nemškem zatrdilo najbolj nemško-nacionalno mesto v Avstriji, ne bodo poslovenili, vendar je pa njihovo izvrševanje prakse v Gradcu spravilo nemškega Mihelna povsem iz ravnovesja. Revez že vidi, kako je bil ta „vpad“ že dalje časa s sm skrbno pripravljen, kake pomenja naselitev teh treh novih odvtnikov v Gradcu „novo etapo v boju za uresničenje gesla: proč od Gradca“ in med vrstami poziva člankar zelo neprikrito k bojkotu. Človeku se milo stori, ko vidi, kako se „mogočni“ nemški narod boji treh mizernih slovenskih odvtnikov. Kako je že rekel Bismarck: „Wir Deutsche fürchten Gott, sonst niemand auf der Welt.“ Naši štajerski „Nemci“, ki se rekrutirajo v zelo visokem odstotku iz slovenskih renegatov, so očitvidno povsem degenerirani, kakor vse bismarckove vrste. Bismarckove korajže že nimajo več.

Ogorčenje nad nemarnim gospodarstvom našega deželnega odbora, ki je pod komando nemškonaacionalne večine, je vedno večje in sega vedno globlje v ljudske vrste. Prijatelj našega lista nam piše z dežele: Štajerski deželni odbor nima denarja za nas Slovence. Noče regulirati naših rek, katere delajo prebivalcem toliko škodo, noče zidati potrebnih mostov, noče dajati raznih podpor itd. Seveda zviti Orng in njegov „neslani“ list „Štajerc“ bosta še vedno ubijala v glavo svojim nerazsodnim backom, ča je tega kriva slovenska obstrukcija. Toda kriv tega je najbolj deželni odbor štajerski, ki tako strašno slabo gospodari z deželnim denarjem. Seveda kriva je pa tudi celo nesposobna, liberalna nemška deželnozborska večina v Gradcu, na katero se deželni odbor opira. Ni morebiti dežele v Avstriji, kjer bi se tako nesmiselno gospodarilo z denarjem davkoplače-

valcev, kakor se gospodari v Gradcu. V Vašem listu ste o tem že večkrat pisali, toda sedaj so to Nemci že sami začeli spoznavati. Kmalu bo pretéklo deset let, kar se v Gradcu stavi velika deželna bolnišnica, ki bo gotovo trikrat več stala, kot je bilo proračunjeno. Tu se zida z vnebovpijočo potratnostjo in lakomiselnostjo. Nemški list „Osterreichische Volkszeitung“, ki mi je prišel slučajno v roke, piše o tem tako-le: „Zidava deželne bolnišnice v Gradcu presega vse škandale, kar jih je do sedaj bilo. Liberalni listi so do zdaj celo molčali o tem evropskem škandalu. Ker se je pa pretekli teden umoril deželni stavbeni direktor Rossmann, se škandalozno gospodarstvo svobodomiselnega deželnega odbora ni dalo več prikrivati.“ To so trde, a celo opravičene besede nemškega lista. Na Spodnje-Avstrijskem so zidali na Dunaju štirikrat večjo deželno bolnišnico za umobolne, oziroma deželne zavode, le 23 mesecev, v Gradcu pa bo minulo kmalu deset let, kar razsipavajo in zapravljajo denar davkoplačevalcev. Ornig s svojim „Stajercem“ naj si dne pred oči to ponesrečeno bolnišnico in potem naj pove, kdo je kriv, da za nas Slovence nimajo denarja v Gradcu. Za to, slovenski poslanci, držite se trdno in ne dovolite prej nobenih davkov v Gradcu, dokler se ne bodo upoštevale naše najbolj opravičene zahteve! Nosimo ista bremena, kot Nemci, naj pa imamo še iste pravice. — Sicer smo v sličnem smislu že sami večkrat pisali, toda ker je dopis preznačilen za razpoloženje med našim ljudstvom, za to ga priobčujemo.

Zadružna zveza v Mariboru priredi po božičnih praznikih dne 27. in 28. decembra tečaj za nadzorstvo v hotelu „beli vol“ v Celju. Vse zadruge, pri katerih nadzorstvo ne deluje, se pozivajo, da pošljejo v ta tečaj vsaj enega člana nadzorstva. Dne 28. in 29. decembra pa se vrši tečaj za sestavo računskih zaključkov v Celju. Oni gospodje, ki se bodo udeležili tečaja za nadzorstvo, se lahko udeležijo celega tečaja za sestavo računskih zaključkov. Vse one zadruge, katere ne sestavljajo same računskih zaključkov, naj pošljejo svoje tajnike v ta tečaj, udeležijo pa se tega tečaja tudi lahko načelniki posojilnic. Prijave za oba tečaja naj se prav kmalu pošljejo Zadružni zvezi v Maribor.

Pozor pred agenti! Zadnja leta se oglašajo že zlasti pri župniških agenti z raznim perilom. Neki gospod nam piše: Zmoten po podpisih in naročilih drugih znanih oseb svetnega in duhovskega stanu, ki mi jih je pokazal potnik, sem tudi jaz naročil od neke nemške tvrde perilo, ki bi mi naj služilo kot kolesarju. Zmenila sva se z agentom, da dobim srajce s celim ovratnikom v najkrajšem času. Toda prišle so brez ovratnikov in še le čez šest tednov, ko je kolesarska sezona že minila. Reklamiral sem pravočasno ovratnike, pa na dve pismi niti odgovorili niso, pač pa zahtevali točno plačilo. Plačal sem, ker so mi že grozili s sodiščem. Ker se mi je cena zdelala previsoka, sem poslal neko osebo z eno srajco od te tvrde k zanesljivemu trgovcu v mesto vprašati, koliko stane ravno taka srajca pri njem. Ponudil jo je baš za polovično ceno. To imaš zdaj! Blago ni došlo v red, in najmanj enkrat dražje je kot pri trgovcu. Zato sem sklenil: Po agentu nikoli ničesar več. Doslej sem odpravil take ljudi z besedo, zana-prej pa, če drugače ne bo šlo, s silo.

Evropska konferenca za vozni red se je vršila v Trstu. Glavne razprave so bile dne 29. in 30. novembra. Na konferenci je zastopanih 150 evropskih železniških uprav in paroplovnih družb. Poslovanje pri konferenci je bilo v rokah tržaške direkcije državne železnice. Konference so se udeležili tudi oficijelni zastopniki raznih držav.

Letošnji Mohorjani so vredni velike hvale, — kajti do sedaj so nabrali za „Slovensko Stražo“ že 1360 K. Lepa požrtvovalnost in velik napredek v primeri z lanskim letom, ko je bilo prav v tem času nabranih samo 360 K. Priserena jim hvala. Poznamo pa še nekaj stotin slovenskih župnij, v katerih je tudi narodna zavednost doma, in tako upamo, da se Mohorjani tudi v teh župnijah spomnijo „Slov. Straže.“ Mohorjani! Mohorjeve knjige so znamenje kulture slovenskih domov. Plačajmo dobrote in duševno bogatstvo Mohorjevih knjig z darovi „Slov. Straži“!

Za „Slov. Stražo“ je darovala gospodična Fr. Hajtnik 1500 obrabljenih lepo urejenih, raznovrstnih znamk. Vrli rodoljubkinji priserena zahvala.

Štajersko.

Mariborske novice.

„Ljubitelj“ nedoraslih otrok. Naše poročilo o tozadevni aferi v pondeljki številki izpopolnjujemo v toliko, da dotični nenravni zapeljivec otrok ni bil ne Slovenec in tudi ne doktor. Rodom je „fini“ mož sicer Kranjec, toda iz nemške družine, in skozi in skozi odsev nemške kulturalnosti. Pri tukajšnjem odvetniku dr. Faleschiniju ni služil kot koncipijent, temveč kot odvetniški uradnik. Ko je stvar prišla na dan, jo je pobrisal.

Nehonetno je stopala „Marburgerca“, ki je spravila v javnost znano nečedno zadevo odvetniškega uradnika Jeschenagga. V svoji zlobni želji, da bi vdarila po Slovenceh, je tajinstveno povedala, da je prizačetki neki „doktor iz Ljubljane.“ S tem pa, da je navedla ime samo z začetno črko „J“ in mu pridjala še neopravičeni naslov doktor, je zvalila sum na popolnoma nedolžne ljudi. Pri takih kočljivih zadevah

bi moral biti list, ki hoče veljati za resnega in honestnega, pač veliko bolj previden.

Abonement za slov. gledališče sprejema g. V. Weixl, Zgornja gosposka ulica, kjer se bodo dobivale tudi letos vstopnice v predprodaji. (Vse one, ki so se že abonirali, ali se še žele, prosimo, da si vsaj do konca meseca izberejo sedeže, da jim bo mogoče, pravčasno vročiti vstopnice in da se morda sedež, ki bi ga radi imeli, popreje ne proda. Sploh prosimo vse narodne kroge, da se kolikor le mogoče poslužujejo predprodaje, da se tako prepreči naval pri blagajni in omogoči pravčasni začetek. Ob enem prosimo, da slavno občinstvo prihaja k predstavi točno, ker smo primorani, kakor hitro se predstava prične, zapreti vhode, da se občinstvo ne moti. Da se napravi enkrat red, je Dramatično društvo sklenilo letos začeti s predstavo točno ob napovedani uri, ne oziraje se nato, ali je občinstvo zbrano ali ne, da tako potihnejo pritožbe onih, ki morajo navadno radi drugih, ki prihajajo redno prepoznati, včasih po pol ure čakati. Kdor tedaj zamudi, naj nam tega ne predbaciva! Da se omogoči tudi zunanjim gostom poset te predstave, je začetek točno ob štirih popoldne, konec ob 7. uri zvečer. Otroci pod 10 let so vstopnine prosti, ako se za nje ne zahteva poseben sedež in pridejo v spremstvu starišev.

Razstava hautelisse-slikarij v hotelu „Erzherzog Johann.“ Več dam, ki se udeležujejo poduka hautelisse-slikanja, priobčujemo v naši današnji številki poslano, ki je gotovo za naše dame zelo zanimivo. Da se nauči hautelisse-slikanja, ki predstavlja imitacijo japonskega svilnega vezenja in aplikacije, katere tehnika dosedanja ročna dela vsled krasnih slikarskih barvnih vtisov, vsled prihranka na času in vsled malih izdatkov daleko nadkriljuje, je potrebno samo 14 dni. Razstava v imenovanem hotelu, ki vsebuje vse različne vrste teh slikarij, nudi nekaj povsem novega. Nihče ne bi smel, posebno ne nobena dama, zamuditi, da si ogleda te krasne slikarije, od katerih nekoje vsled svoje lepote prav posebno vplivajo. Nova, jednostavna slikarska metoda omogoči vsaki čtami, da se brez vsakih predznanosti nauči tega lahkega načina slikanja. Vsled mnogoštevilno došlih naznanil se bode v pondeljek dne 4. decembra otvoril nov tečaj; opozarjamo naše dame, da ne izgubijo časa in se kolikor mogoče hitro prijavijo k poduku. Razstava ostane le še malo časa odprta in sicer vsak dan od 9. ure popoldne do 4. ure popoldne.

Novi most dela mariborskim mestnim očetom mnogo skrbi, a veliko več jih bo še napravil mariborskim davkoplačevalcem. Prvotno je bilo proračuneno, da bo stal most mesto Maribor 250.000 K. Sedaj je ta svota seveda že silno prekoračena in župan se je pred kratkim „tolažilno“ izrazil, da še sami ne vedo, koliko jih bo stal. Pripoveduje se sedaj po mestu še neki drug, prav malomeščanski slučaj, ki razkriva vso „modrost“ naših skrbnih očetov. Pri gradbi mostu so bili povsem pozabili na vodovod, ki ga ni bilo tudi v načrtu. Morali so zdaj naknadno popravljati svojo usodepolno zmoto, čez kar bi se pa človek sicer smejal, če bi ne bilo združeno z 40.000 K novih stroškov. Ubogi davkoplačevalci!

„Slovenska Straža“ ima v pondeljek dne 4. decembra zopet svoj družinski večer pri g. Kirbišu. Pridite!

Celjske novice.

Na Bregu pri Celju je posestnik in gostilničar gospod Radej. V njegovi hiši ima liberalno bralno društvo na Bregu svoje prostore. Njegovi sinovi so pri vsakokratnih deželno- in državnozbornih volitvah najhujši liberalni agitatorji. Čudno, da pri ravnokar minuli občinski volitvi niso vplivali na svojega očeta, da ne bi tako grdo zapustil Slovencev. Če ravno so ga Slovenci postavili kandidatom v 3. razredu in je bil kot tak tudi izvoljen, se je vendar kot volilec v 2. in 1. razredu odtegnil volitvi ter tako spravil Slovence ob dva glasa. Radovedni smo zelo, kaj so mu pač Nemci obljubili za to uslugo, katero jim je storil. In takih političnih „značajev“ imamo v celjski okolici žalibog še več. Zato pa naj bo naše geslo: potom izobrazbe do narodne zavednosti!

Praschak, ravnatelj meščanske dekliške šole, je bil pri občinskih volitvah za celjsko okolico tudi delaven. Pošiljal je šolskega slugo k starišem svojih učenk. Iz hvaležnosti, da njihove deklice obiskujejo nemško šolo, bi naj stariši seveda volili pri občinskih volitvah nemške kandidate.

Ptujske novice.

Naš magistrat. V soboto dne 26. novembra t. l. se je vršil Katarinin sejem. Ker so bili živalski sejmij dovolj časa zaprti, se je prignalo precej živine. Cene krav so bile še precej visoke, ko je volom cena padla. Kilo žive vage se je plačalo po 92 do 96 vjn. To kaže, da res niso krivi naši kmetje draginje. Le glejte, pri mesarjih se prodaja meso po 2 K, kaj je kaj boljsega. Tudi blaga je bilo zadosti. A naš stavniki magistrat se mora na vsak način ovekovčiti. Samo da imajo ptujski nemški trgovci dober kšeft, potem je že vse dobro. Tako je že pred dvema ali tremi leti prepovedal prodajati trgovcem, ki imajo galanterijo, ker so prodajali ceneje, kakor domačini. In sedaj hoče že tudi lončarjem prepovedati priti s svojo robo v mesto. Da bi lepše izgledalo, so jim sedaj tako visoko zaračunali tisti majhen prostor, ki se jim je odkazal, da si bodo gotovo dobro zapomnili. Neka ženska, ki je prodajala porcelanasto posodo, je mora-

la plačati za svoj mali prostor reci in beri: deset kron, kar še ni bilo nikoli. Seveda se ljudje jeze, a samo na tihem! Javno mnenje v našem mestu dela „Stajerc“ in gorje tistemu, ki bi si drznil kaj napačnega trditi. Z eno samo besedo zgubi vso milost. Nič več ga ne trpijo med seboj, čeprav je bil svoj čas njihov človek. A drugače je, če hoče kmet za en „pint“ mleka dva vinarja več! Slišal sem na lastna ušesa, kako so neko kmetico kleli in ji želeli, da bi ji vsa živina poginila, ker je hotela dva vinarja več! Če bi bili naši kmetje bolj edini, bi že enkrat odpravili to staro mero in uvedli novo.

„Stajerc“ se je v svoji zadnji številki zopet spomnil Kmečke posojilnice in gospoda Pšundra. A glede prve nam je ravno toliko znano, kakor njemu samemu. Le toliko mu lahko povemo, da se mu ni treba bati za njen obstoj, ker so zraven ljudje, ki jim je narodno gospodarstvo nad vse vzvišeno. Čudno se nam pa zdi, da je blagovolil omeniti gospoda vinarja. Ali ni pisal enkrat, da ga bo sploh preziral? Če se tega več ne spominja, mu lahko citiramo številko, datum in, če hoče, tudi cel dotični članček.

Ljutomerske novice.

Pergarjevega umora osumljeni osebi so izpustili iz preiskovalnega zapora. Cel trg in okolica se vprašujeta, kdo neki je krivec? Toda enkrat bo že prišlo na dan, saj ni nič tako skrito, da ne bi postalo očito.

Zastrupljenje. Pri Stermanovih v „Steirerhofu“ so domači jedli žgance z mlekom. Po zavžitju pa je petim osebam postalo tako slabo, da so morali poklicati zdravnika. Sumi se, da je bil moki ali pa mleku primešan kak strup.

Iz okolice. Ko sem zadnjič šel zvečer od ljutomerskega kolodvora v trg, sem opazil, da je ob cesti od restavracije do mosta Globotke vse polno koflin, tako da človek v temi lahko zdrkne v jarek, ki je navadno poln vode. Dobro bi bilo, če bi si okrajni zastop oni del ceste ogledal in nedostatke odpravil.

Trboveljske novice.

Taki so. Pred tednom dni si je ručar Hočev var nekoliko poškodoval desno roko. Ker ni bil sposoben za jamsko delo, je poprosil svojega obratnega vodjo, naj mu da za ta čas, da ozdravi, kako lahko službo, da preživi svojo precejšnjo družino. Gospod obratni vodja mu je takoj ustregel in ga je dal za tisti čas za ponočnega čuvaja. Za to je takoj zvedela rudeča garda. Poslali so k njemu delavskega zastopnika, kateri je stavil Hočev varju ta-le pogoj: ako hočeš to službo opravljati, se moreš dati vpisati k nam (socialdemokratom), sicer te naznanimo zdravniku. Dotični „delavski“ zastopnik ga je potem res naznanil zdravniku in gospod Hočev var je moral pustiti svojo službo zato, ker se ni dal v roke rudeči gardi. Omenjenemu „delavskemu“ zastopniku, ki je prizadjal Hočev varju in njegovi družini to zlo, povemo, da vemo marsikaj in že davno bi ga bila doletela neprijetna usoda, ako bi hoteli njegovi predstojniki le količkaj ravnati po delavskih predstojnikih. Pa njegov predstojnik vsakokrat radi zatisnejo oko . . .

Trije tički, ki so še le pred kratkim prišli iz Pruske v trboveljski rudokop, so si napravili neko štabilijo, s katero so si v trgovske knjižice sami pisali kredit, takozvani „foršus“, za rudniški konsum. Te knjižice so potem drugim delavcem prodali po polovično znižani ceni. Ravno so mislili odriniti nazaj na Prusko, ko jih je zagrabila roka postave.

Popihal jo je neki kuhar, ki je bil pri podjetniku Šuligaju. Kuhal je za njegove delavce. Pri tem je opeharil gospodarja in več drugih strank za približno kakih 800 kron in jo je hitro popihal proti Hrvaškem.

Drugi kraji.

St. Peter niže Maribora. V pondeljek, dne 27. novembra 1911 se je pri nas poročil veleposestnik M. Damiš iz Grušove z gospodično Mimico Štuber iz Velike Zimice. Na gostijo, ki je bila prav slovesna, je prihitelo mnogo sorodnikov, prijateljev in znancev od vseh strani. Bilo je prav veselo in še le v terek smo se težkega srca ločili od gostoljubne hiše. Ure, ki smo jih preživeli ta dva dni, nam bodo ostale vedno v prijetnem spominu. Mlademu zakonskemu paru želimo veliko sreče.

Pesnica. Zlata jama. Poziv gospodom posestnikom, trgovcem in obrtnikom Slovenskih gor in pa drugih pokrajin. Slovenske gorice so lep kos zelene Štajerske z obilnimi in raznovrstnimi pridelki; pridobiva se posebno mnogo sadja, vina, krme, krompirja, žita itd. Nimamo pa sredstev, s katerimi bi naše pridelke spravili zlahka v promet; manjka nam namreč glavno občilo, železnica. Edina železniška postaja, ki pride za srednje in zahodnje Slovenske gorice v poštev, je Pesnica. Tu bi se lahko razvila razna obrt in veleindustrija, a žalibog, tukaj ne najdeš poleg postaje in skladišča nikakoršne trgovine ali drugega industrialnega podjetja. Tukaj bi bilo polje za podjetnike, da bi ustanovili trgovine za vse potrebe kmetijskega prebivalstva. Približno 20 župnij z nad 100 občanami je navezanih z vsem svojim prometom na to postajo, ki ima v resnici do Gradca z malo izjemami največji tovarni promet. Ker so sedaj na Pesnici neposredno železnice se tikajoča posestva in stavbišča na prodaj, se opozarjajo vsi častiti bralci na to izredno priliko. Pojasnila radi cene daje lastnik teh posestev gospod Zinauer pri

Sv. Jakoba v Slovenskih goricah. Na imenovani postaji bi prospeval v prvi vrsti kakšen papirni mlin, žaga, trgovina z lesom, premogom, apnom, zaloga opeke, poljedelskih strojev, cementnih izdelkov, trgovina za vse deželne pridelke in mnogo drugih podjetij. Če bi ne mogel eden sam kaj pričeti, naj se pa jili združi več skupaj v zasebno družbo ali konzorcij. Torej na delo, dokler sije beli dan!

Ceršak. Na Kozjaku je dne 27. novembra 1911 umrl posestnik Josip Schönwetter. Dolga leta ga je mučil protin.

Trgovišče pri Veliki Nedelji. Zadnjič smo v 49. številki „Slovenskega Gospodarja“ poročali, da je bil operiran v graški bolnišnici usmiljenih bratov g. Ivan Majcen iz Trgovišča. Naznanjamo, da se je isti vrnil že dne 25. novembra domov. Vслед težke operacije se ne počuti dobro. Vendar je upanje, da se boode časoma obrnilo na boljše.

St. Jurij ob Taboru. Dobili smo to jesen dva nova trgovca. Gospod Maks Cukala iz Gomilske je kupil Rimalovo trgovino in posestvo v Ojstriški vasi, J. M. Firm iz Dobrne pa je odprl trgovino v novi Brišnik-Malikovi hiši v Taboru.

St. Jurij ob Taboru. Ker se živinska kuga, gobena in parkeljna, še vedno širi, je prišel v nedeljo predavat o njej in o sredstvih proti njej brastovski živinozdravnik gospod Peršuh. Vážnega predavanja v cerkveni hiši se je udeležilo veliko občinstva. Kugo so prinesli iz Hrvaškega v gornjo Savinjsko dolino, odtod pa se je razširila v spodnjo. Govornik je omenil tudi druge živinske bolezni v našem okraju ter povedal, kako jih zdraviti.

St. Jurij v Savinjski dolini. Loška šola je proračunjena na 38.000 K. Stavbo je prevzel Vrečko iz Vojnika. Tudi se bo drugo leto popravila cesta od Bučaka do Tabora za 4000 K. Zato se boode občinska doklade dvignile od 75 na 105%.

Mozirje. Prevzel je zastop naše domače Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani gospod Anton Lekše v Mozirju. Rojaki! Pristopajte vsi k edini slovenski zavarovalnici in pokažite raznim tujim židovskim agentom vrata. Slovenski denar Slovincem, židom smo že itak izdali na milijone v svojo lastno škodo!

Marija Snežna na Velki. Na Ploderšnici je dne 28. novembra umrl kmet Franc Nikl. Ves razgrtel je pred nekaj dnevi šel v klet, spil kozarec mošta ter se s tem tako hudo prehladil, da je na naslednjih vročinskih bolezni umrl.

Ključarovi pri Ormožu. Ob priliki srebrne poroke treh parov, namreč Frana in Marije Kosi, mlinarja in posestnika v Ključaroveh; Ivana in Margarete Kosi, ter Tomaža in Marije Rajt, posest. v Ključaroveh, se je nabralo za Slovensko Stražo 14 K. Na gostiji, ki se je vršila v nedeljo, dne 26. novembra, je bilo prav veselo. Od vseh strani so prihitali sorodniki, znanci in prijatelji. Vsem trem parom želimo še prav obilo sreče in zdravja ter jim kličemo: Še na mnoga leta, da bi zamogli s tako zadovoljnostjo kakor sedaj srebrno, obhajati še zlato poroko.

Selnica ob Muri. V nedeljo dne 10. decembra bo prišel k nam naš poslanec gospod Ivan Rožkar, in bo imel v gostilni gospoda Simona Schmida ob ¼3. uri popoldne shod, da poroča o svojem delovanju. Može in mladeniči iz Ceršaka, Selnice, Lilaškega vrha in St. Ilja, pridite vsi poslušat svojega poslanca!

Središče. Naša poslanca gospoda Ozmeč in pa Brenčič imata v nedeljo dne 3. decembra ob 3. uri popoldne političen shod pri gospodu Rakušu, gost. v Otrežu. Voliteci, pristasi Kmečke zveze, pridite!

Iz laškega okraja. V torek, dne 21. novembra 1911 je bila pri nas volitev župana in občinskih svetovalcev za občino Jurklošter in novoustanovljeno občino Sv. Lenart nad Laškim. Občina Sv. Lenart nad Laškim se je izločila iz občine Jurklošter. Za župana jurkloštarske občine je bil izvoljen Jožef Kajtna, posestnik v Porebrih. Dosedanji župan gosp. Blatnik se je odpovedal zopetni izvolitvi. G. Kajtna je bil že od prej skozi 6 let župan. Za občino Sv. Lenart nad Laškim je izvoljen za župana g. Ferdinand Trupej. Oba sta pristaša Slov. kmečke zveze, čeprav se razni liberalci na glavo postavijo. Tako je torej končana večletna borba. Sedaj pa na delo po programu Slov. kmečke zveze!

St. Jošt na Kozjaku. Ne smatram za vredno, da bi se pečal z dobro znano osebo dopisnika „Nar. Lista“, ker ni imel toliko korajže in pogumnosti, da bi se podpisal, kakor se podpisem jaz. Na grde in neopravičene napade odgovarjam stvarno sledeče: Za župnijo sem bil edini prošnjik. Zato ni bila Vaša milost, ki še tukaj niste bili, pa tudi ne Vašega, v imenu vse župnije bahato govorečega prijatelja, če sem jo dobil. Dobil bi gotovo drugo, boljše. Sel sem na hrib iskat zdravja, našel sem pa čez nekaj časa žalibog Vas. Nikdar pa nisem nikogar nagovarjal za se, kakor zadnjič Vi. Zakaj se Vi toliko brigate za mežnarjo in cerkveno gostilno v njej; menda pa vendar ne zato, ker bi jo sami radi dobili v roke! Za 40 goldinarjev, ki jih na leto dajejo župljani za mežnarjo, ne morejo zahtevati bogve kaj. Opravljala se je pa mežnarska služba vedno, če tudi včasih od kuharice ali od dekle. Res pa je, da v tukajšnjih viharjih večna luč včasih vgasne. Spominjam se pa tudi slučajev, ko se je zagnal hrup okoli cerkve, da večna luč ne gori in ko sem hitel gledat, je gorela.

To se lahko zgodi, če od daleč hodi kdo „špegat“, ki gleda z desnim očesom na levo in z levim na desno — mimo luči. Reden mežnar je pa bil samo zdaj leto dni in to na moje stroške. Prej do 120 let je bil župnikov hlapec in bo z novim letom zopet. — Da na smrt bolan človek ne more opravljati božje službe, sprevidi vsakdo, samo Vi ne. Gospod soprovizor je pa vendar mortal imeti doma opravilo. Saj se je od neke strani v župniji — gotovo Vam je dobro znano — pri preč. ordinarijatu dvakrat kategorično zahtevalo provizorja semkaj, in dobili ste po nosu. Ob praznikih, veliki teden, molitveni dan, telovo, lepo nedeljo, za šolarske spovedi se je pa rečno dobivala pomoč iz celjskega in nazarskega samostana, iz Dobrne, St. Vida, Smartnega in celo daljnega Skomra itd. Ves čas moje dolge bolezni lani in letos pa ni nihče umrl brez sv. popotnice, dasiravno je bila vseh 10 let mojega tukajšnjega službovanja ravno tedaj umrljivost največja. — Laž je tudi, da hodi župnikova živina na pokopališče. Ali ste slepi, da že celo leto ne vidite krasnih železnih vrat, čelo domačega samouka! Ko pa je lani stara lesena vrata podrli vihar, sem jaz dal zgraditi uhod, nekdo, ki je menda Vam najboljše znan, pa je ograjo razdril in daleč na okoli razmetal. Nobenemu spomeniku pa ni moja živina storila najmanjše škode in neumno je govoriti o mrtvaških kosteh. — Moji govori na leci Vam tudi niso všeč. Govoril sem takrat o vražah in praznih verah, in čudno, da ste se le Vi čutili prizadetega. Saj vemo zakaj! Posebna duhovitost pa ni moja reč, menda tudi Vaša ne. Vzgleđ, ki se mu je smejalo vse in ne samo farovski ženske, je zelo znana reč iz Valvazorja. Snov govora je tako nanesla. — Kako pa Vi veste, da hodijo naši Lipčani v cerkev v St. Janžu? Jaz bi mislil, da v Smartin, ki jim je bolje na roko. Po bernjo pošiljam v Lipje po navadi. Kolikor vem, še nihče ni godrnjal. Dajali so vsi. Samo Vam, ki bi tudi menda radi imeli bernjo, to ni všeč. — Svitanice in šmarnice sem pred 10 leti vpeljal tukaj jaz. Prej jih ni bilo. Zakaj so prenehale lani, naj pove pevec. Za 40 vinarjev vendar ne bo hodil vsak dan poldrugo uro daleč! Prej pa sem še teh 20 krajcarjev leto za letom plačeval do polovice sam. — Očitane vremenske maše pa sem imel vedno, kadar sem le mogel, tudi lani in letos na Dobrni, samo dal mi ni nikdar nihče nič zanje, najmanj pa Vi, dopisnik. Zato mi Vi nič ne dajete „obilne žetve.“ — O volitvah v St. Janžu ne govorim. Vrgli smo znamenite prijatelje „Narodnega Lista“, „St. Jerca“ in „Učiteljskega Tovariša.“ Zato pa dobro vemo, zakaj ste začutili. — Zakaj se pa brigate toliko za svete maše pri St. Joštu? Saj vendar niste bili na pet mesecev v naši cerkvi, samo da bi meni kljubovali. Kar ste ljudem in preč. ordinarijatu navajali za vzrok, se pa ne upam povedati, ker Vašo duhovitost vendar stavi v prežalostno luč. Prinesli ste mi danes nek prepis dopisnice „Narodnega Lista“ in ste celo drzno zahtevali od mene, da naj oznamim s prižnice, da še letos niste dopisovali „Narodnemu L.“ Saj tudi niste njegov naročnik na svoje, ampak na drugo ime. Kdo pa je v „Narodni List“ pisal notico dne 17. avgusta 1911? Ta se je tikala, vendar samo Vas! Na najhujšo denunciacijo ste pa kar podpisali Javornika-Rednjaka, ki Vas je zato pošteno okregal in hotel tožiti. Dve leti me grizete, zdaj pa ste nastopili pot javnosti, ker ste mislili, da ne dobim Vaših listov v roke. Kakor vidite, sem jih le dobil. Te Vaše poti se nič ne bojim. Pa še vtegnem jaz povedati, kar Vam nikakor ne bo ugajalo. Saj na prim. še tudi zadeva s pismi ni rešena. Sodišče utegne še preiskovati natančneje. — K sklepu samo to-le: Dokler Vi sami niste nastopali zoper mene, sem bil Vaš najboljši prijatelj in sem storil Vam vse dobro. Tega ne morete zatajiti. Razmere so se spremenile, ne po moji krivdi. V dokaz, da ne delam tako, kakor ste vajeni Vi, se podpisem: župnik Munča.

Koroško.

Sinčavas. V ilustracijo nestrpnosti nemškega uradništva na Koroškem in tamošnjih razmer nam piše prijatelj našega lista: Pred kratkim sem prišel na potovanju po Koroškem tudi v Sinčaves, ki je, kakor znano, po pretežni večini slovenska. Prišel sem na pošto in zahteval v slovenskem jeziku, kakor se spodobi, znamke. Toda tamošnja poštarica mi prav na kratko zabrusi v obraz, seveda v blaženi nemščini: „Če hočete kaj imeti, morate že nemško govoriti. Jaz sem že tukaj celih 18 let, pa še ne znam nobene besede slovenski.“ To je že res skrajna drznost od tako uradnice, čeprav je žena bivšega oberstlajtnanta. Njene besede pa izražajo tudi precejšnjo plitvost, kajti človek, ki živi 18 let med ljudstvom in se ni naučil niti besede njegovega jezika, mora biti pač čisto po tirolsko — zaplankan.

Koroško slovensko ženstvo se giblje. Vesele vesti prihajajo iz Korotana: Prvi ženski shod, ki se je vršil dne 19. novembra 1911 v hotelu Trabesinger, se je v kljub slabemu vremenu vršil sijajno. V obilnem številu je bilo zastopano celovško ženstvo in tudi iz dežele kakor iz Grabstana, St. Tomaža, Pobrč, Pliberka, St. Petra pri Grabstjanu, Zihpolja so bile zastopnice navzoče. Po pozdravu podpredsednika Krščansko-socialne zveze je nastopila kot prva govornica

ca gospodična Ida Steharnik. Prišli so kasi na Koroškem, da stopimo tuči me slovenske žene in dekleta na plan. Slovenski narod je v nevarnosti, morala pada na Koroškem, toda Slovenci so še boljši del in te je treba zadržati. Südmarka kupuje naša slovenska posestva. S šolo nam hočejo vzeti slovensko govorico, hujskajo otroka proti materi. Zato, poštene in verne slovenske ženske, pomagajmo! Prišel bo čas, ko bo tudi žena stopila v javno delovanje in zato se je treba organizirati. Nastop gospodične Ide Steharnik je bil krasen in je žela popolen vspeli. Nato sta navduševalno govorila še dr. Cukala in dr. Ehrlich. Med petjem narodnih pesmi je bil zaključen ta prvi, velepomembni shod koroškega ženstva v Celovcu. In ravno ta dan se je vršil velik ženski shod tudi v Pliberku. V Narodnem domu se je zbralo v kljub slabemu vremenu zelo veliko deklet in žen. Kot govornik je nastopil dr. Božič iz Celovca, ki je za svoja poljudna in poučljiva predavanja žel vsestransko pohvalo. Tako je prav! Vrlo koroško slovensko ženstvo, le krepko po začrtani poti naprej in Korotanu bo kmalu zasijala zarja boljše bodočnosti.

Dvoje otrok zastrupljenih.

V Olomucu se je prigodila strašna zastrupljevalna afera, v kateri sta padla kot žrtvi dva mlada, nedolžna otroka.

Dne 22. t. m. je ustavila neka mlada dama v neki ozki ulici dva dečka, jima izročila omot in jima naročila, naj neseta ta omot v stanovanje učitelja Zavreleka in ga tamkaj izročita gospodični kuharici Mariji Benrischke. Ko jima je izročila omot, je dama izginila takoj.

Dečka sta šla v učiteljevo stanovanje, potrčkala na vrata; odpirat jima je prišla učiteljeva soproga. Izročila sta ji omot in sporočila, kakor jima je naročila dama. Pozneje je prišla kuharica domov in gošpa ji je izročila oni omot ter ji povedala, kakor sta njej povedala dečka po naročilu one dame, da ji pošilja ta omot neki gospod, ki jo je tudi dal — pozaraviti.

Kuharica je razvila omot. Navzoča sta bila pri tem učiteljeva otroka, petletni Fric in triinpolletni Oton. Ko sta videla otroka, da so v omotu sladščiice, sta prosila kuharico zanje, ki je tudi dala vsakemu košček. Otroka sta pojedla vsak svoj košček in tudi kuharica je zavžila nekaj, toda le malo.

Komaj sta otroka pojedla sladščiice, že so ju začele napadati bolečine. Poslali so nemudoma po bližnjega zdravnika in ta je spoznal takoj, da sta otroka zastrupljena. Prepeljali so ubožčka v bolnišnico, koder sta pa še tekom iste noči ob neznanjskih bolečinah umrla.

Stvar so seveda takoj naznanili policiji, ki je pred vsem takoj zaprla kuharico in tuči takoj začela poizvedovati po neznanih čami. Pokazalo se je kmalu, da je ta dama kuharicija sestra Frančiška Benrischke.

Obdukcija obeh zastrupljenecv je dokazala, da sta bila zastrupljena z arzenikom. Nadalje pa je dognala preiskava, da je Frančiška Benrischke hotela zastrupiti svojo sestro Marijo, kuharico pri Zavralkovich, ker sta obe skupaj posedovali po svojih starih 1800 K, pa je Frančiška hotela imeti ves ta denar sama za-se.

Kuharico so izpustili, ker so se prepričali, da je popolnoma nedolžna.

Frančiška Benrischke odločno taji svoj čin, toda preiskava je dognala popolnoma jasno, da je ona poslala sestri zastrupljene sladščiice. Zadeva vzbuja v mestu veliko senzacijo.

Narodno gospodarstvo.

Letošnja žitna letina. V septembarski številki „Poročil h kmetijski statistiki“, kateri list izdaja Mednarodni kmetijski zavod v Rimu, so najnovejša poročila, ki so jih poslale različne vlade o žitni letini v severni polovici zemlje. Letošnja žetev pšenice v tem delu zemlje, ki tvori štiri petinke produkcije na celi zemlji, se ceni na 829.782.823 meterskih stotov (proti 825.959.642 meterskim stotom lanske leto). Odstotno razmerje letošnje proti lanski žetvi je torej: 100,5. Več kot lani se je pridelalo letos: na Španskem (42.600.000 proti 37.400.000), na Francoskem (87 mil. proti 68.800.000), v Veliki Britaniji in na Irskem (17.400.000 proti 15.400.000), na Ogrskem (52.400.000 proti 49.400.000), v Italiji (52.300.000 proti 41.700.000), v Kanadi (55.700.000 proti 40.800.000), in v Indiji (100.800.000 proti 97.400.000). Manj pa se je letos pridelalo v Prusiji (23.500.000 proti 24.800.000), na Rumunskem (26.000.000 proti 30.200.000), v evropski Rusiji (150.900.000 proti 190.300.000), in v Združenih državah (179.200.000 proti 189.300.000). Za druge žitne vrste je odstotno razmerje letošnje k lanski produkciji: pri rži = 96,4; pri ječmenu = 99,3; pri ovsu = 88,9; pri turščici = 86,6. Da je to razmerje tako slabo, je pripisati v prvi vrsti slabi letini v Rusiji in v Združenih državah.

Listnica uredništva.

Sodinski vrh pri Veliki Nedelji. Postopanje dotičnega viničarja je res grdo, toda dopisa ne moremo priobčiti, ker širše javnosti ne zanima. Prosimo drugič kaj!

Miklavževa darila raznovrstna ima v **E. Ilich** Maribor, Gospoška ulica št. 38. zalogi slaščičarna

Poslano.

Razstava hauteslisse-slikarij v hotelu „Erzherzog Johann“, prirejena od gospoda Edvarda Ubacha iz Berolina.

Po gospodu Edvardu Ubachu iz Berolina se mi tukajšnjim damam izvanredna prilika, naučiti se v kratkem času nove tehnike glede ročnih del. Ta nova iznajdba prekaša vsa pričakovanja in me bi rade mariborske dame vzpodbudile, da obiščejo razstavo v hotelu „Erzherzog Johann“, ki bo ostala samo še kratak čas odprta in pa, da se udeležijo poka. Me same smo učenke in smo navdušene vslehi nove iznajdbe, ker zamoremo iz lastne izkušnje dokazati, kako lahko se je tej tehniki priučiti. Čelo najokornejši roki je možno, izdelati v najkrajšem času in z malimi sredstvi najlepša dela. Me smatramo kot našo dolžnost, da pobijamo predsodek, da se je temu delu težko priučiti. Odkrito priznamo, da smo tudi me imele od pričetka pomisleke, toda danes ne moremo v zadostni meri priporočati tega hvaležnega dela, ki napravlja vsakemu dosti veselja. Vsled tega se čutimo dolžne, da opozorimo mariborsko žensstvo na novi slikarski tečaj, ki se prične v pondeljek, dne 4. decembra 1911.

Več udeležencev pri pođuku.

Višjegimnazijec išče instrukcije. Naslov pri upravnistvu.

Vsak gospod, ki vpošlje 50 vin. v znakah, dobi zanimivo knjižico. Robert Kratschwil, Toplice na Češkem.

Spretni kovač se sprejme za samostojno delo. Orodje je v kovačnici. Kje pove upravnistvo. 1103

Sukno
za moške, volneno za ženske obleke in vse manufakturno blago razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki v Celju.
Vzorci zastoj.

Delavnica za popravila

Dobro! Po cenil!

Točna postrežba!

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki cenil.

Tudi na obroke! Ilustr. cenik zastoj Gramofone od 20 do 200 K.

- Niklasta remont.-ura K 8.50
- Pristna srebrna ura " 7.-
- Original omega ura " 18.-
- Kuhinjska ura " 4.-
- Budiljka, niklasta " 6.-
- Poročni prstani " 2.-
- Srebrne verižice " 2.-

— Vedelna jamstva —

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Gosposka ulica 26.

Kapljem čistilno in srebra.

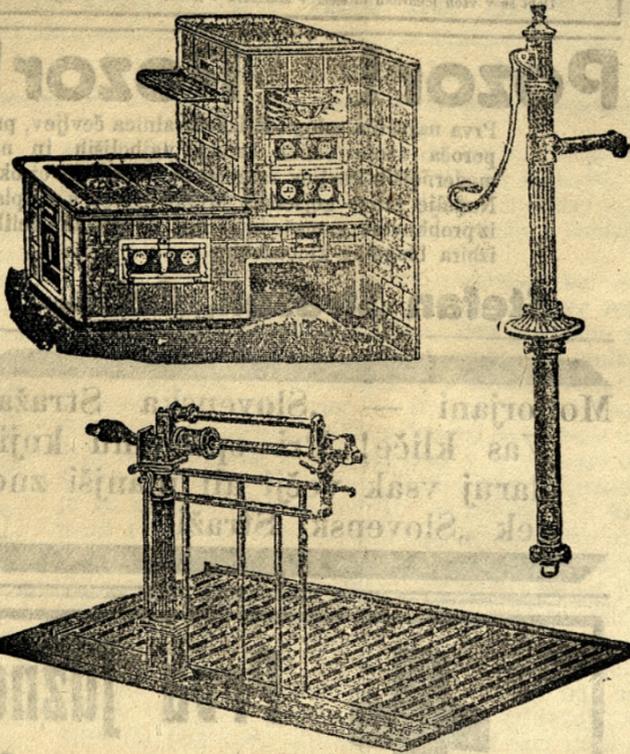
Ne pozabite

Volno, sukno (štufe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,

Maribor.

Grajski trg. 1086a Burgplatz.

Zakaj, moj ljubi, si nahoden?

Meni se kaj takega sploh ne more zgoditi. Prvič imam izvrstno protisredstvo in drugič, si znam hitro pomagati, ako čutim le malo prehlajenja; jaz vzamem zmitaj pristne sodenske mineralne pastile. Kakor hitro obolijo vrat in bronhije vsled nahoda, pomagajo hitro in sigurno sodenske pastile. Zatoraj poslušaj moj svet, kupi si v lekarni ali drožeriji škattljivo sodenskih za K 1-25, pazi pa, da ne dobiš kakih ponarejenih.

Pijte samo Tolstovrško slatino.

Naroči se v Tolstem vrhu, Guštanj, Koroško.

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.

koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vse v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Lepa stanovanja

v Uhlandovi ulici, s 3 in 2 sobami, kabinetom, na željo tudi s kopalno sobo, vsako stanovanje popolnoma samo za sebe, z vrtnim oddelkom, se takoj oddajo v najem. — Vpraša se pri Jos. Kolarič-u, pohištvem mizarju na Franc Josipovi cesti št 9 v Mariboru.

Dobro rodbinsko kavo

pridei že mali dodatek „pravega Francka.“ s kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti našel je pravi Franek toli priljubljen sprejem v slehernem gospodinjstvu.

Vosek, med v satovju, želod, suhe gobe, divji in pravi kostanj, vinski kamen, suhe češplje, suhe hruške, orehe,

sploh vse deželne pridelke kupi

Anton Kolenc v Celju,

vsako množino. Kdor kaj ima, naj ponudi.

Na debelo!

Veletrgovina s papirjem.

Na drobno!

Goričar & Leskovšek
Celje : Graška ulica šte. 7.

Zvezna trgovina (Goričar & Leskovšek)
Celje, Rotovška ulica šte. 2.

Tovarniška zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih in risalnih potrebščin. Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

448 na debelo in na drobno

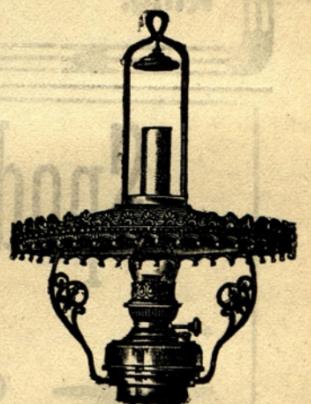
Franc Strupi : Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svoje bogate zaloge steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

Na solidnejša in točna postrežba.

LJUDSKA HRANILNICA in POSOJILNICA V CELJU

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta št. 9, I. nadstropje

obrestuje

hranilne vloge po 4 1/2%, brez odbitka rentnega davka. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se obnavljanje prekinilo. Daje vložnikom na dom brezplačno hranilne nabiralnike. Sprejema po sejnem sklepu vloge na tekoči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne vzdiga.

uraduje

vsak torek in petek depozitno. Prošnje se sprejemajo in posjela se dajejo vsak dan, izveniški praznike, depozitne od 8. do 12. ter od 8. do 6. ure popoldne. Za vplačila po pošli se dajejo zastoj poštno-hranilnične položnice, šte. 92465. Telefon ima št. 8. Za brzojave zadestuje nastov: Ljudska posojilnica Celje.

posojuje

na zemljišča po 5%, do 5 1/2%, s amortizacijo ali brez nje, na zastavo vrednostnih listin in na cestni kredit pod ugodnimi pogoji. Konvertuje vknjižene obroke pri drugih zavodih in interjuje svojim članom njih terjatve. Prošnje in listine na vknjižbo daja brezplačno, stranka plača le kotekte.

Električno razsvetljav

za cerkev, župnišče, gostilno, trgovino ali druga poslopja da mali motor (1½Ph) z dinamo na skupni železni plošči. Postavi se lahko povsod brez vsake koncesije. Gori lahko 20 do 30 električnih žarnic po 16 sveč. Ena luč stane na uro pol vinarja. Ker se postavi večji motor, se cela skoraj nova naprava proda za 950 K. Kje, pove upravništvo „Straže.“

Slikar in pleskar

Prevzamem vsa dela dekoracijske, slikarske in pleskarske streke, katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah.

Mihael Dobravc v Celju
Gospodska ulica 5.

Trgovina špecerijskega blaga Milan Hočevar Celje

Zaloga pražene kave „Au Mikado“.

Priporoča za tekoči čas pod zagotovilo točne in solidne postrežbe:

ruskega in kitajskega čaja, pristnega jamajka ruma, slivovke, brinjevca, konjaka in raznovrstnih likerjev. Sveže rozine, grozdice, civebe, mandelne, lešnike, orehe, bosanske češplje, strdi itd.

Zivinorejcem nudim za pitanje svinj dobro znanega „Lucculus“, mastina in klajno apno. Ob času setve opozarjam p. t. kmetovalce, da se dobi v moji zalogi zanesljiva, kaljiva semena za polja in vrtove.

Tudi priporoča raznovrstne voščene, sveče in druge kadilo in olje.

Preselitev brivnice.

Vlč. duhovščini in sl. občinstvu uljudno naznanjam, da sem se preselil s svojo brivnico iz Graške ceste št. 22. na Ring v novo posojilnično hišo.

Zahvaljujem se za dosedanji obisk in prosim tudi za naprej obilnega poseta

Rudolf Anderwald,
Ring. brivec. Celje.

LEKARNARJA A. THIERRY-BALSAM

edino pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varst. znamko. Oblastno varovan.

ICH DIEN
Mlein echter Balsam
aus der Natur der Heilpflanzen
A. Thierry in Pregrada
bei Istrien, Cisleithanien.

Vsako ponarejenje, posemanje in prodaja kakoga drugega balsama s podobnimi znamkami se sodnijsko preganja in strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri infuenci, pri želodčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice, pri slabem teku in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opeklinah in izpuščajih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekl. K 5'60.

Lekarnarja A. Thierry-a
samo pristno
centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejšega učinka pri ranah, oteklinah, poškodbah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa in radi tega dostikrat na pravi operacijo nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3'60 K.

Naroči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROBATCU.
Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Pozor! Pozor!

Prva največja zaloga in izdelovalnica čevljev, priporoča svojo veliko zalogo najboljših in najmodernejših čevljev za gospode, dame in otroke. Nadalje prave gojserske lovske čevlje s podplati iz probkovine, gamaše in galoše. Ravnotako velika izbira blaga iz klobučevine.

Štefan Strašek, Celje.

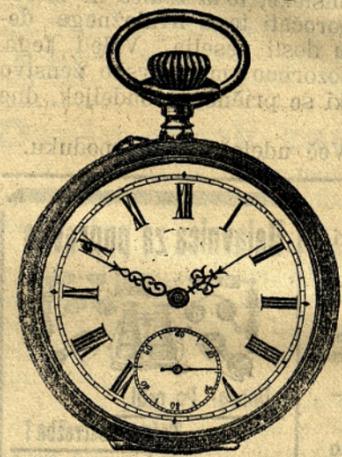
Mohorjani — „Slovenska Straža“
Vas kliče! Pri sprejemu knjig daruj vsak večji ali manjši znesek „Slovenski Straži“!

Sanatorij „Mirni Dom“

priporočan od zdravnikov, sprejema bolnike na živcih, tudi nevarne slučaje, histerične, bolne na srcu, želodcu, pa take, ki so samo okrepčanja potrebni. — Cene so zmerne. — Prospekti na zahtevo zastoj.

Dr. Franc Čeh, Gornja Sv. Kungota.

Slovinci pozor!

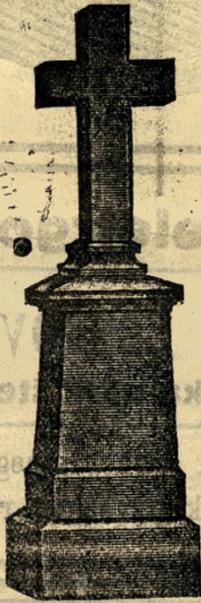
Tehtnice (vage) za most, vino, žganje, mleko i. t. d. prave klosterneurburške v velikem izboru. Posebno priporočam nove slovenske plošče za gramofon, v katerih imam sedaj posebno veliko izbiro. Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš Maribor

Tegethofova cesta št. 39.

Prva južno-štajerska kamnoseška družba v Celju.

Žaga, brusil in struže s strojnim obratom. :: Zaved za graviranje črk. :: Izvršuje nagrobne spomenike in vsa monumentalna in stavbena dela iz tu- in inozemskega materijala. == Plošče za pohištvo iz raznobarnega marmorja. :: Velika zaloga izgotovljenih nagrobnih spomenikov. :: Najnižje cene. :: Kulantni == plačilni pogoji. :: Naročila se izvršujejo točno. == Cenitli in stroškovni proračuni brezplačno.

Brzjavke: **Kamnoseška družba :: Celje.**

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na 3 dne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4¾%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5½% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih povodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvemši praznike. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

ROBERT DIEHL žganiarna v Celju = štajerski konjak!

priporoča svojo doma žgano slivovke, tropinovec, vinsko žganje, brinjevec kakor tudi

štajerski konjak